

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Η ΣΤΡΑΒΟΚΩΣΤΑΙΝΑ

Παῖδες περίμενε πῶς ὕστερ' ἀπὸ μιᾶ μπόρα, θὰ φυτρῶνε μιὰ ἱστορία! Νὰ ὅμως ποῦ γίνονται καὶ τέτοια θαύματα! Ἄν δὲν μ' ἔπιανε μιὰ μπόρα 'ς τὸ βουνό τ' Ἁγιοῦ Ἡλίου, (καὶ σὲ ποῖό βουνό δὲν ἔστησε τὴ φωνή του ὁ εὐλογημένος αὐτός ἅγιος! ἄς ποῦμε λοιπὸν πῶς αὐτός ὁ 'δικός μας εἶνε ἕνας νησιώτης ἅγιος Ἡλίας),— ἂν δὲν ἀνοίγανε οἱ καταρράχτες τοῦ οὐρανοῦ ἐκεῖ ἀπάνω, κι' ἂν δὲν μ' ἐστέλνανε 'ς ἕνα χωριὸ νὰ κονέψω, δὲν θὰ σᾶς ἔλεγα τώρα τὴν ἱστορία τῆς Στραβοκώσταινας!

Ἐγύριζα ἀπ' τὴ Χώρα μιάς μέρας ταξεῖδι, βουνά καὶ πέτρες ὅσες θέτε, μὰ μ' ἕνα καλὸν ἀγωγιάτη, ποῦξερε νὰ μιλή τοῦ ἀλόγου του, καὶ ἤξερε καὶ τᾶλογό του νὰ τὸν ἀκούγη. Τὸ κοιμένο τὸ ζῶο ἐσκάλωνε τὰ μονοπάτια ἀνάμεσα 'ς τ' ἀγκάθια καὶ τες στεινιές σὰν γίδι, καὶ τόσο ἤσυχα, ποῦ δὲν σ' ἐκούραζε. Ἐκεῖνο ποῦ αἰσθανοῦμουνα κομμάτι ἦτανε τὸ σαμάρι, καὶ κἀτι σκονιά 'ς τὸ πλάγι μου, ποῦ κρατοῦσανε τὸ σεντούκι.

Ὁ ἥλιος εἶχε βασιλέψει πρὸ μισῆς ὥρας, κ' εἶχαμε ἀκόμη τρεῖς ὥρες νὰ φθάσουμε 'ς τὸ δικό μας χωριό. Μὰ ἦτανε μισοφέγγαρο, καὶ λέγαμε πῶς θὰ προφθασομε ν' ἀνέβουμε τὰ βουνά καὶ νὰ κατεβῶμε 'ς τὸν κάμπο μας μὲ τὸ φῶς του. Τὸ εἶπαμε δὲν τὸ εἶπαμε, καὶ τὰ σύννεφα ἀρχινίσανε νὰ μαζεύονται. Βρισκούμαστε τώρα μέσα 'ς ἕνα δάσος. Μιὰν ἐξαφνη ἀστραπή, κι' ἄρχισε τὸ πανηγύρι. Ἡ βροντὴ μᾶς ξεκούφανε. Εἶπαμε πῶς πολὺ κοντὰ πρέπει νὰ ἔπαισε τ' ἀστροπελέκι. Ἀκόμα δὲν τῶπαμε, κι' ἄλλη μιὰ κανονιά μᾶς χαιρετᾶ μέσ' 'ς τὴν ἄγρια ἐκείνη φύσι. Πάλι δυὸ τρεῖς στιγμὲς σιωπὴ, κι' ἄρχινᾷ ἕνα βαρὺ καὶ ἀδιάκοπο βοητό, ἦτανε ἡ χονδρὴς

σταλαγματιές ποῦ πέφτανε πάνω 'ς τὰ φύλλα. Τὸ βοητό ἀῤξανε ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ, ὥσοῦ ποῦ κατάντησε χαλασμός κόσμου. Ποῦ καὶ ποῦ ἄστραφτε καὶ βρόντα, κι' ἀπ' τὴν ἀστραπή ὡς τὴ βροντὴ δὲν περνοῦσε οὐδὲ ὄση ὦρα τὸ λέγω. Ἦτανε σωστὴ βροχὴ τοῦ βουνοῦ.

Ὡσοῦ νὰ βγοῦμ' ἀπ' τὸ δάσος, τὰ βουχά μας κολνοῦσαν ἀπάνω μας.

Ἡ βροχὴ ἄρχισε νὰ λιγροστεύη, ἕνα δυὸ στιγμὲς ἀκόμη, καὶ σταμάτησε ὀλότελα. Τὸ μαῦρο σύννεφο πέρασε, καὶ τὸ φεγγάρι γελοῦσε πάλι. Μὰ ἐγὼ τότες δὲν ἐγελοῦσα, γιὰ κρύονα. Καὶ ἦτανε καὶ φθινόπωρο. Λέγω λοιπὸν τοῦ ἀγωγιάτη:

— Πάμε 'ς τὸ χωριὸ ἐκεῖνο κατὰ τὴ βαχούλα.

Σὲ μισὴν ὦρα μέσα τὰ πέταλα τοῦ ἀλόγου μου χτυποῦσανε καὶ τινάζανε σπίθες ἀπάνω 'ς ταῖς πέτρες τοῦ στενοῦ ἴθροῦ μου ποῦ χώριζε τὸ χωριὸ σὲ δυὸ μαχαλάδες. Ἐνας καφενὴς, δυὸ τρία ἔργαστηράκια, μὲ πέντ' ἐξηλιοκαμμένους χωριανούς ποῦ καθοῦντανε ἀπ' ἔξω

'ς τὰ σκαμνιά τους καὶ πίνανε ναρκιλιέ, κ' ἐκατάλαβα πῶς βρισκούμαστε 'ς τὴν ἀγορᾶ.

Ῥωτοῦμε 'ς τὸν καφενὴ ποῦ μπορούμε νὰ περάσομε τὴ νύχτα.

— Καλῶς ὄριστε, ἀπαντᾶ ἕνας τους.

Ἐγὼ, θαρρῶντας πῶς ἐννοοῦσε νὰ μᾶς φιλέψῃ αὐτός πηδῶ ἀπ' τᾶλογο, τὸν εὐχαριστῶ, καὶ Ῥωτῶ ποῦ εἶνε τὸ σπίτι του. Γλήγορα ὅμως καταλάβα πῶς τὸ καλῶς ὄριστε ἦτανε ἀπλὸ χαιρέτισμα, καθὼς ποῦ συνειθίζουνε 'ς τὰ χωριά νὰ καλωσορίζουν καὶ νὰ καλημερίζουν κάθε ξένο, κι' ἄς μὴν τὸν εἶδανε ποτιές τους. Ἀληθινὴ εὐγένεια καὶ χάρι, ποῦ φυτρώνει κι' αὐτὴ καὶ μοσχοβολᾷ 'ς τὰ βουνά ἐκεῖνα ἐπάνω.

Ξαναρωτῶ λοιπὸν ποῦ μπορούμε νὰ περάσομε τὴ νύχτα.

ΦΑΡΟΠΟΥΛΑ

Εἰκὼν Ἀθηνάου Νέου.

— Καὶ ποῦ ἄλλοῦ παρά 'ς τῆς Στραβοκόσταινας; μοῦ κάνει ὁ χωρικός.

Ἐγὼ ποῦ, ἐρχάμενος πρὸς τὸ χωριό, ἂν καὶ τουρτούριζα, συλλογιζομένου πῶς θαῦρω ἴσως ἐκεῖ μέσα κανένα ἀγριολούλουδο ν' ἀνοσοβόλῃ μονάχό του, εἶπ' ἀμέσως μέσα μου: — Νὰ τὸ ἀγριολούλουδο! Ἡ Στραβοκόσταινα!

Ἐρχεται λοιπὸν μαζί μας ἓνα παιδί μετὰ τὸ φανάρι, καὶ πᾶμε 'ς τῆς Στραβοκόσταινας.

Φαίνεται πῶς τῶχαν πάρει εἶδησι πῶς ἐρχονται μουσαφίρατοι, γιατί 'ς τὴν αὐλόθυρα μᾶς περιμέν' ἓνα ἀγόρι 17-18 χρονῶν μ' ἓνα λυχναρί 'ς τὸ χέρι, κ' ἓνας νέος ἄνθρωπος καλοφορεμένος, φέσι ὅ,τι βγήκε ἀπ' τὸ καλοῦπι, τσόχινο λεμπαντέ καὶ γιαντερί, βρακί κ' αὐτὸ τσόχινο, καλὰ στρωμένο, κ' ὄχι μετὰ πολλές κόφες, ζωνάρι πλατύ καὶ καλὰ διπλωμένο, ἄσπρες κάλτσες, πατημένες γόδες, κ' ἓνα μικρὸ κομπολόγι 'ς τὸ χέρι. Αὐτὸς ἦταν ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ, καὶ τὸν εἶχανε προσκαλέσει ὡς φαίνεται γιὰ νὰ μοῦ κάμῃ τὰ «ἱεράμια».

Ἡ αὐλὴ ἦτανε σιεπασμένη μετὰ μιὰ κληματαριά, καὶ τὰ πεσμένα κίτρινα φύλλα δειχτάνε πῶς πρέπει νὰ πέρασε δυνατὴ βροχὴ κ' ἀπ' ἐδῶ. Ὁ μικρὸς πῆρε τὸν ἀγωγιάτη γιὰ νὰ τοῦ δείξῃ τὸν ἀχυριῶνα καὶ τὸ μαγειριό, κ' ὁ δάσκαλος πῆρ' ἑμένα 'ς τὸ σπίτι. Τὸ σπίτι ἦτανε, μιὰ «μέσα αὐλὴ» ποῦ ἐφεγγε ἀπ' τὴν πάστρα, μιὰ σκάλα μετὰ σανίδια κίτρινα σὰν τὸ κεχλιμπάρι, ὕστερα ἓνα χαγιατί ἀπάνω, ἓνα μιντερί 'ς τὴ μιὰ πλευρά, κατάντικρυ ἡ θύρα τῆς καλῆς κάμαρας, κ' ἀπ' τὸν ἄλλον τοῖχο ἡ θύρα ποῦ ἐμπαινει 'ς τὸ «μέσα σπίτι», τὸ καθαυτὸ σπίτι, τὸ ἅγιό τῶν ἁγίων, ποῦ πρέπει νὰ τὸ ἱστορήσουμε δῶ πέρα λιγάκι, γιατί πᾶνε νὰ χαθοῦν πλεῖο κ' αὐτὰ τὰ μέσα σπίτια. Πενῆντα χρόνια καὶ δῶθε δὲν τὰ χτίζουνε πλεῖο, καὶ τὰ παλιὰ τὰ χαλνοῦν ἓνα ἓνα γιὰ νὰ κάνουν τόπο 'ς τὰ *σαλόνια*, ποῦ βαζοῦνε μέσα τὰ ψεύτικα στολίδια τῆς Γερμανίας.

Τὰ «μέσα σπίτια» εἶνε ὅλα 'ς ἓνα σχέδιο καμωμένα. Οἱ τοῖχοί τους χονδροὶ σὰν κάστρα, καὶ μετὰ μεγάλες πέτρες χτισμένοι. Τὸ μακρὸς τους, ἴσα μετὰ τὸ μακρὸς ὄλου τοῦ σπιτιοῦ, τὸ φάρδος, τοῦ μισοῦ σπιτιοῦ. Εἶνε χωρισμένα σὲ δύο μέρη: τὸ ἓνα, τὸ κάτω, ποῦ πιάνει τὰ δύο τρίτα τῆς κάμαρας, καὶ τὸ ἄλλο, ὁ σοφᾶς, κᾶνα δύο πῆγες ἀψηλότερα, μ' ἓνα σκαλί 'ς τὴ μέση γιὰ ν' ἀνεβαίνης. Κάτω ἀπ' τὸ σοφᾶς εἶνε ὁ ἀποκρέβατος, ποῦ κατεβαίνεις καὶ τὸν βρίσκεις γεμάτο σφίδες, κ' ἡ σφίδες πάλι γεμάτες ξηρὰ σῦκα, ἀμύγδαλα, καρύδια, ρετζέλια, ἐληνὲς μαῦρες, ἐληνὲς ἄσπρες, ἐληνὲς ὀλάκερες, ἐληνὲς *κλαστάδες* (σπασμένες). Ὁ σοφᾶς εἶνε τριγυρισμένος ἀπὸ μιντερία: ἐκεῖ εἶνε καὶ τὰ παραθύρια μετὰ τὲς γλαστρες μέσα, καὶ βλέπουνε 'ς τὸ περι-

βόλι. Καμμιά φορά ἐρχεται καὶ τὸ γιασουμί καὶ τυλίγεται 'ς τὰ κάγκελα τῶν παραθυριῶν.

Ἐπὶ τὸ κάτω μέρος τοῦ μέσα σπιτιοῦ, ὕστερα ἀπ' τὸ εἰκονοστάσι, ποῦ πρέπει νὰ ἔχη ὄλου τοὺς ἁγίους καὶ τοῦ χωριοῦ καὶ τοῦ σπιτιοῦ, στολίζουνε τοὺς τοίχους ὀλοτρόγυρα καὶ τὰ βράφια, μετὰ ὅλη τὴ σεραγιατὴ τοῦ σπιτικοῦ ἀπάνω: σινιά, ταψιά, λεγκέρια, χαρανια, καπάκια, ὅλα γανωμένα καὶ γυαλιστερά: ὕστερα τὰ πιατικά καὶ τὰ γυαλικά, καὶ ὕστερα ὕστερα, ἂν δὲν ἔχη τίποτε ἄλλο, τὰ γεμίζουνε κυδῶνια ἓνα κατόπι τοῦ ἄλλου, ρόδια, χειμωνικά, πεπόνια καὶ ἄλλα ἴσως. Τὰ καλλίτερα πωρικά ὅμως κρέμονται 'ς τὸ δίχτυ ἀπ' τὴ στέγη, ποῦ εἶνε μαῦρη, καὶ καμμιά φορά στολισμένη μετὰ κόκκινα ζόμπλια, καθὼς καὶ τὸ *σιμιδοκι* (μέση δοκός, μᾶς ἔλεγε ὁ δάσκαλος). Ἀπ' ἔξω ἡ στέγη εἶνε δῶμα, μετὰ τὴν στρογγυλὴ πέτρα ἀπάνω, γιὰ νὰ τὸ κκτρακυλοῦνε ὕστερ' ἀπ' τὴ βροχή.

Τὸ κάτω αὐτὸ μέρος τοῦ μέσα σπιτιοῦ εἶνε φυσικὰ στρωμένο μετὰ χαλιὰ τὸν χειμῶνα. Ἀντὶς μιντερία ἐδῶ ἔχουμε τσελτέδες, κ' ἀντὶς κἀθέκλες σεντούκια ἀραδιασμένα 'ς τὴ μιὰ πλευρά, κ' ἐκεῖ μέσα εἶνε κρυμμένα ὅλα τὰ προικιά κ' ὅλα τὰ νυφικά δύο καὶ τριῶν γενιῶν. Τὴ «γωνιά» δὲν τὴν ἀνάβουνε ποτέσ τῶρα. Τῶρα ἔχουμε τὸ μαγκαλι μονάχα. Τὴ γωνιά τὴν ἀνάβουνε 'ς τοὺς παλιούς καιρούς, καὶ ξαπλονοῦντανε ἀντίκρυ 'ς τὰ ξύλα καὶ κοιμούντανε. Τῶρα τὴν ἔχουνε γιὰ ττολίδι, κ' εἶνε ἄσπρη σὰν τὸ χιόνι ἀπ' τὸ ἄλειψε ἄλειψε ἀσβέστη. Ἀπάνω ἀπ' τὴ γωνιά, βράφια τὸ ἓνα πάνω 'ς τ' ἄλλο μετὰ τὰ καλλίτερα πιατικά. Καὶ 'ς τὴ μιὰν ἄκρη τοῦ κάτω κάτω βραφιοῦ τὸ θυμιατό γιὰ τὸ εἰκονοστάσι. Φῶς ἄλλο δὲν ἔχει παρά τὸ λυχναρί ποῦ κρέμεται μέσ' 'ς τὴν κατασπρη γωνιά, καὶ τὸ καντήλι τῶν εἰκόνων.

Θαροῦ πῶς τὰ εἶπαμε τὰ πλεῖο σπουδαῖα, ἂν καὶ ὄχι ὅλα. Καὶ τῶρα ἂς σᾶς ρωτήσω ἐσᾶς, ἀρχοντόπουλα τῆς βωμωσοῦνης, ποῦ πᾶτε καὶ ζοδεύετε τὰ μαλλοκεφαλά σας 'ς τὰ ταξείδια τῆς Εὐρώπης, πῶς δὲν κάνετε καθὲς χρόνο κ' ἀπὸ ἓνα ταξείδι κ' ἓνα νησιὰ μας, νὰ πᾶτε νὰ τὰ δῆτε ὅλα αὐτὰ καὶ ἄλλα πλεῖο περιεργα κ' ὡμορφα, καὶ νὰ τὰ ξέρετε, καὶ νὰ τ' ἀγαπᾶτε, σὰν δικὰ σας ἵπου εἶνε, καὶ νὰ μὴν ὑποφέρῃ καὶ τὸ πουγγί σας, μόνο πᾶτε 'ς τὰ ξένα, καὶ δὲν βλέπετε πῶς τὰ μεγαλῆτερα ἔθνη μέσα 'ς αὐτὴν τὴν Εὐρώπη σας εἶνε ἐκεῖνα ποῦ θαμμάζουνε τοὺς δικούς των θησαυρούς, αὐτὰ τὰ χωριάτικα ποῦ τὰ θαρρεῖτε ἀσήμαντα καὶ ποῦ θ' ἀρχίσουν ν' ἀρχωνται καμμιά μέρα οἱ Ἑγγλέζοι κοπαδιαστὰ νὰ τὰ βλέπουνε καὶ νὰ λένε πῶς ζοῦνε ἀκόμα ἡ χάρες καὶ ἡ μορφιές τῆς Ὀδύσειας, καὶ τότεσ θὰ τ' ἀγαπήσουμε κ' ἐμεῖς ἀπὸ μίμησι, κ' ὄχι ἀπὸ γούστο!

Ἀμέτε, ἀμέτε ἀμέσως, καθὲς χρόνο κ' ἀπὸ ἓνα νησιὰ μας: θὰ βρῆτε φιλοξενία, θὰ βρῆτε φίλους, θὰ βρῆτε ἀπόλαψες ποῦ δὲν μπορεῖτε νὰ τὲς ἀγοράσετε μετὰ μιλλιούνια 'ς τὴν Εὐρώπη, καὶ θὰ γυρίζετε μ' ἀνοικτὴ καρδιά καὶ μετὰ καινούργια πλεμμονία 'ς τὴ σκονισμένη Ἀθήνα σας.

Σὰν ἐπῆγα κ' ἄλλαξα 'ς τὴν καλὴ κάμαρα, καὶ ἦλθε ἡ παρακώρη καὶ μοῦ ἔχουσε νερό κ' ἐνίφτηκα, καὶ μοῦ ἔδωσε τὸ προσόφι καὶ σκουπίστηκα, πέρασα 'ς τὸ μέσα σπίτι, καὶ βλέπω ἀντίκρυ μοῦ μιὰ ἀρχόντισσα, ποῦ μετὰ καλωσορίζει μετὰ μιὰ σιγανὴ καὶ γλυκεῖα φωνή, καὶ μ' ἓνα χαριτωμένο χαμόγελο. Ἐγὼ περιμένα νὰ δῶ καμμιά γρηκὴ γυναῖκα τὸ πολὺ μ' ἓνα μάτι, καὶ τῶρα βλέπω τὴ μεγαλοπρεπέστατη τούτη Ἀθηναῖα, μετὰ δύο μαῦρα, μεγάλα μάτια, ποῦ ἔχουσε ἀκόμα μέσα τους ὅλη τὴ φωτιά κ' ὅλη τὴ λάμψη τῆς νιότης. Φοροῦσε φεσάκι μετὰ τσεμπέρι τυλιγμένο τριγύρω καὶ φορτωμένο φλωριά, μετὰ τὴ μαδιά μεταξωτὴ φούντα ἀπλωμένη ὀλοτρόγυρα 'ς τὴν κορφή, φοροῦσε κ' ἓνα γερτάνι μαργαριταρένιο μ' ἓνα μεγάλο φλωρί 'ς τὰ στήθια τῆς. Τὸ σαλβάρι τῆς δὲν φαίνουτανε τῶρα καθὼς ἄλλοτε, ποῦ φοροῦσαν ἡ γυναῖκες καβάδια. Ἡ κυρὰ Δέσποινα (καὶ τῆς ταίριαζε τούτο τὸ ὄνομα καλλίτερ' ἀπ' τ' ἄλλο), φοροῦσε σκούρο φουστάνι, κ' ἓνα φιλοκαμωμένο κ' ἀνοικτὸ λεμπαντεδάκι μετὰ ὀλίγη γούνα 'ς τὲς ἄκρες.

Παραμέσα, ἀπάνω 'ς ἓνα τσελτέ, μισοσηκώθηκε ἓνας καλοκάγαθος ἄνθρωπος, ὡμορφος καὶ αὐτός. Μᾶς καλωσόρισε χαμογελῶντας λιγάκι παραξένα. Ἦτανε ὁ Στραβοκόστας, ὁ ἀντρας τῆς ἀγγελοκάμωτης Δέσποινας. Καὶ τὸν λέγανε Στραβοκόστα, γιατί δὲν εἶχε μάτια ὁ ταλαίπωρος.

Ἡ ὀμιλία μας ἦτανε ἀπλὴ καὶ καρδιακὴ σὰν καθήσαμε. Τοὺς εἶπα ποιὸς ἦμουν, καὶ μετὰ ξέρανε. Ἐγὼ ντράπηκα ποῦ δὲν τοὺς ἤξερα, γιατί καταλάβα πῶς εἶχα νὰ κάνω μετὰ τὴν πλεῖο ἀρχοντικὴ φαμίλια τοῦ χωριοῦ, φαμίλια μετὰ ἱστορία, ποῦ πρὸ 15—20 χρόνια ἦτανε ἀγνωστὴ καὶ βυθισμένη 'ς τὴ φτώχεια, καὶ τῶρα ἡ πρώτη 'ς τὴν καλοτυχία καὶ 'ς τὸ καλὸ ὄνομα. Σὲ λιγάκι μπῆκε μέσα κ' ὁ γιός τους, ζυπνὸ παλληκάρι, ποῦ ἀστράφτανε τὰ μάτια του. — Ἀγάπης παιδί, εἶπα μετὰ τὸ νοῦ μου σὰν τὸν ξαναεἶδα τῶρα: αὐτὸς ἦτανε ποῦ μᾶς κρατοῦσε τὸ λυχναρί 'ς τὴν αὐλόθυρα.

Ἐπὶ ἀπὸ μισῆς ὥρας κουβέντα, ἐστρώθηκε τὸ τραπέζι. Ἦρθε ἡ παρακώρη, κατέβασε τὸ μεγαλῆτερο σινί, τῶβαλε ἀπάνω 'ς τὸ σιντεφένιο σκαμνί, τὰ μαξιλλάρια τριγύρω, κ' ἀπάνω τους τὸ μακρὸ καὶ κεντημένο *μεισαλί*, ποῦ τὸ παίρνουν ὅλοι 'ς τὰ γόνατα τους σὰν καθίσουνε, καὶ σὰν τὰ συγύρισε ὅλα, ἔφερε τὸ φαγί.

Ἡ κυρὰ Δέσποινα, ποῦ ἔλειψε λίγες στιγμῆς, καὶ πᾶν νὰ δῆ τί γίνεται 'ς τὸ μαγειριό, ξαναμπῆκε καὶ μᾶς εἶπε νὰ κοπιᾶσουμε: ἔπειτα πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι τὸν Κῶστα τῆς, καὶ τὸν ἐκάθισε κοντὰ τῆς.

Ἐκάνουμε τὸν σταυρό μας, εἶπαμε τὸ ἀκαλῶς σας ἠύραμε, κ' ἀρχίσαμε. Ὁ Κύρ Κῶστας, — τῶρα εἶχαμε καὶ μιὰ λουσέρνα 'ς τὸ τραπέζι, καὶ τὸν ἔβλεπα καλλίτερα, — ἦτανε ζωηρότατος ἄνθρωπος. Μιλοῦσανε ὅλα του τὸ γλυκὸ στόμα, τὸ μεγάλο μέτωπο, ἡ λαφρὴ χειρονομία του, μόνο τὰ μάτια του δὲν μιλοῦσανε! "Ἦθελε νὰ μάθῃ τὸ τί εἶδα καὶ τί ἔμαθα 'ς τὴν Εὐρώπη κ' ὅπου ἄλλοῦ πῆγα. Καὶ σὰν τοῦ διηγοῦμουνα τὰ ταξείδια μου, ξεχνουσε τὸ φαγί του, καὶ καθὼς ποῦ γύρευε νὰ με κυττάξῃ μετὰ τὸ χουλιάρι 'ς τὸ χέρι, πκίζανε καὶ τρέμανε τὰ χεῖλη ἀπ' τὴν εὐχαρίστησι κ' ἀπ' τὴν περιέργεια.

Ἡ Κυρὰ Δέσποινα εἶχε λίγα λόγια καὶ ἐκείνη, μὰ διαλεχτὰ καὶ μετρημένα. Μιὰ τῆς ματιά, μιὰ τῆς λέξι, εἴκανε καὶ τὴν σεβόσουνε. Τὸ μέτωπο, τὸ σιαγόνι, τὸ σύστομό τῆς, ὁ λαίμος τῆς, τὰ μικρὰ χέρια, ὅλα τῆς ἦτανε μορφιά καὶ χάρι, καὶ πάνω 'ς τὴ χάρι ἐκείνη ἦτανε θρονιασμένη μιὰ δύναμι, ἓνας χαρακτήρας, ποῦ ἔλεγεσ κ' ὁ Θεὸς τὴν ἔκαμε γιὰ νὰ δείξῃ πόση εὐτυχία μπορεῖ νὰ κατεβᾶσῃ 'ς τὸν κόσμον.

Ὁ μικρὸς δὲν μιλοῦσε παρά σὰν τὸν ἐρωτοῦσαμε τίποτε. Ἐπρωγε μετὰ πολὺ ὄρεξι, καὶ χαμογελοῦσε σὰν τὸν ἐπειράζανε. Τὸ χρέος του ἔκανε κ' ὁ δάσκαλος, καὶ 'ς τὸ φαγί καὶ 'ς τὸ κρασάκι. Μᾶς ἔκουγε κ' αὐτὸς μετὰ πολλὴ περιέργεια, καὶ σὰν τοὺς ἔλεγα γιὰ κανένα τόπο ποῦ δὲν γνωρίζανε, αὐτὸς τοὺς διδάσκει τὴ Γεωγραφία, ἴσως λιγάκι σὰν νὰ κρατοῦσε τὸ δείχτη 'ς τὸ χέρι, μὰ ὄχι καὶ σχολαστικὰ. Ἦτανε τοῦ κόσμου κ' αὐτὸς εἶχε ταξιδεῖσει ὡς τὴν Ἀθήνα.

Τὸ δειπνο τέλειωσε, ἡ παρακώρη μᾶς ἔφερε τὸ λεγέρι καὶ νιφτήκαμε, τὸ τραπέζι σηκώθηκε, ἡ κυρὰ Δέσποινα ἐπῆρε τ' ἀδράχτι κ' ἐκλώθε, κ' ἐμεῖς ἀκόμα τὰ λέγαμε. Τοῦ μικροῦ Πέτρου τὰ μάτια ἦτανε στηλωμένα ἀπάνω μου. Ἡ μανίνα τοῦ μοῦ ἔλεγε πῶς πρώτη ποῦ τὸν ἔβλεπε νὰ μὴν τὸν παίρνῃ ὁ ὕπνος ὕστερ' ἀπὸ τὸ φαγί. Ἐτσι ἐπέρασε ἄλλη μιὰν ὥρα. Ἐγὼ τότεσ εἶπα νὰ με συμπαθήσουνε γιατί ἦμουν κούρασμένος, καὶ τοὺς καλονυχτίσα. Μαζί μου ἔφυγε κ' ὁ δάσκαλος σπίτι του.

Σὰν ξαπλώθηκα καὶ βραχάτευα 'ς τὸ μαλακὸ καὶ καταδεχάμενο ἐκεῖνο στρώμα, ἀρχίσα νὰ συλλογοῦμαι μετὰ τί τροπο γὰ μάθω τὴν ἱστορία τῆς Στραβοκόσταινας. Δὲν μπορεῖ νὰ μὴν ἔχη τὴν ἱστορία τῆς μιὰ τέτοια γυναῖκα, μ' ἓνα τέτοιο ἀντρα, εἶπα. Ἀπὸ δῶ εἶχα ἀπὸ καὶ εἶχα,

βρήκα τὸν τρόπο. Εἶνε σάββατο βράδυ ἐσκέφθηκα κ' εἶπα· αὐριο δὲν ἔχει σκολεῖο· θὰ πάρω λοιπὸν τὸ δάσκαλο μαζί μου καὶ θὰ μοῦ τὰ πῆ 'ς τὸ δρόμο.

Κ' ἔτσι ἔγινε. Τὸ πρωῒ, σὰν σηκώθηκα, καὶ πῆρα τὸ βύσσινο γλυκὸ καὶ τὸν καφέ, καὶ τοὺς ἀφῆκα γειά, καὶ τοὺς παρακάλεσα νὰ καταδεχτοῦνε κ' ἐκεῖνοι καμμιά φορά 'ς τὸ δικό μας, παίρνω τὸ ἄλογο καὶ πηγαίνω ἴσια κατὰ τὴν ἀγορά. Εἶχα σκοπὸ νὰ γυρέψω τὸ σκολεῖο καὶ νὰ βρῶ τὸ δάσκαλο. Μὰ ὁ φίλος ἦτανε 'ς τὸν καφενέ, ὅτι γύρισε ἀπ' τὴ λειτουργία, κ' ἔπινε τὸν καφέ του. Τοῦ ξήγησα πῶς τὸν ἤθελα νὰ μὲ συντροφέψῃ ὡς τὸ χωριὸ μας, καὶ νὰ γυρίσῃ πίσω δευτέρα ζιμέρωμα. "Ἄν καὶ κοσμογυρισμένος τοῦ φάνηκε μακρινὸ τὸ ταξεῖδι. Μὲ τὰ πολλὰ τὸν ἐκατάπεισα νὰ ληθῆ μαζί μου ὡς τὸ μισὸ δρόμο, γιὰ νὰνε πίσω τὸ μεσημέρι. Πῆρε λοιπὸν ἕνα καλὸ γαϊδουράκι, καὶ ξεκινήσαμε.

"Ἦτανε μιὰ χαρὰ ὁ δρόμος ἐκεῖνος ἀνάμεσα 'ς τὴς ἐλπίες, μεγάλητερη ὅμως εὐχαρίστησι μοῦ δίνανε τὰ παλληκάρια ποὺ βραδίζανε κ' ἡ κοπέλλες ποὺ μαζεύανε ἀπὸ κάτω ἀπ' τὰ δένδρα, γιὰτὶ ἂν καὶ Κυριακὴ, δὲν ἔχανε καιρὸ νὰ χανουε τώρα, ποῦ πλάκωνε ὁ χειμῶνας.

"Ἔτσι πηγαίνοντας, καὶ βρωτώντας τίνος εἶνε τὸ ἕνα χτήμα καὶ τίνος τὸ ἄλλο, βρεθήκαμε καὶ 'μπροστά 'ς τὰ αὐποστατικά» τῆς Στραβοκόσταινας.»

— Μεγάλα χτήματα, λέγω τοῦ Δασκάλου. Πρέπει νὰνε πλούσιοι.

— Καὶ ἦσαν πτωχοὶ ἄλλοτε, μοῦ κάνει ὁ Δάσκαλος.

— Νὰ λοιπὸν ποῦ γίνονται κατὰστασες καὶ δῶ πέρα. Γιὰ πὲς μου, νὰ σὲ χαρῶ, πῶς τ' ἀποχτήσανε; καὶ πῶς τυφλώθηκε ὁ ἀγαθώτατος ἐκεῖνος ἄνθρωπος; καὶ ποιά εἶνε ἡ χρυσὴ ἐκείνη γυναίκα; πὲς μου τὴν ἱστορία της. "Ἐχουμε ἀκόμα μιὰν ὥρα δρόμο νὰ κάνουμε μαζί.

— Ὁ Θεὸς εὐλόγησε τὰ ἔργα αὐτῶν καί...

— Νὰ σοῦ πῶ, Δάσκαλέ μου, τοῦ λέγω. "Ἄν καὶ Κυριακὴ σήμερα, θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μοῦ κάνης μιὰ μεγάλη χάρι: ν' ἀφήσης τὴν κυριακάτικη γλῶσσά σου πίσω 'ς τὸ χωριὸ, καὶ νὰ κρατήσης τὴν καθημερινὴ σου μονάχα. Βλέπεις κ' ἐγὼ μ' αὐτὴ ταξιδεύω. Ποῦ νὰ τὴν σηκῶνῃ τὸ γαϊδουράκι σου τὴν ἄλλη μ' ὅλα της τὰ στολίδια! Ἐξάσέ την, γειά σου, καὶ θυμήσου καὶ σὺ τὰ νειῶτά σου, καὶ πὲς μου τα καθῶς ποῦ θὰ τᾶλεγε ἡ μαννοῦλά σου, ὥρα της καλή.

"Ἦτανε φρόνιμος ἄνθρωπος ὁ καιμένος, καὶ μπῆκε ἀμέσως 'ς τὸ νόημα. Ἐγέλασε λοιπὸν μὲ τὴν καρδιά του, ἔπειτα συλλογίσθηκε λιγάκι, καὶ ἄρχισε:

«Θὰ σὰ; πάρω τώρα δεκαεννιά χρόνια πίσω,

τότες ποῦ ἡ κυρὰ Δέσποινα ἦτανε εἴκοσι χρονῶν κοπέλλα, καὶ μὲ μιὰ μορφή, ποῦ τὸ τραγοῦδι της περνοῦσε ἀπὸ κάθε παλληκαριοῦ στόμα. "Ἦτανε ὀρφανή, καὶ κατοικοῦσε 'ς αὐτὸ τὸ τωρινὸ σπίτι της. Εἶχε κ' ἕνα χτηματάκι, αὐτὴ ἐδῶ τῆ μικρῆ γωνιά πῖσ' ἀπ' τὸν πλάτανο. "Ἄλλο συγγενῆ δὲν εἶχε μαζί της, παρὰ μιὰ θειά της, τῆ θειά Περμαθοῦλα, τῆ μοιρολογίστρα, ποῦ βραγίζαν ἡ πέτρες σὰν ἔβγαίνε μὲ τὰ λείψανα, καὶ μοιρολογοῦσε, καὶ δερνούτανε κ' ἔλεγε:

«Ὁχοῦ, κλωστροποδιά μου,

Ὁχοῦ, τσῆντα νὰ ποῖσου!» — τί νὰ ποιήσω.

— Γειά σου, νὰ μοῦ ζήσης, Δάσκαλε. Βλέπεις ποῦ εἶνε τὰ καθαυτὸ Ἑλληνικά; ἔμπρός τώρα λέγε.

Ὁ Δάσκαλος ἔχαμογέλασε, καὶ ξακκλούθησε:

«Ἡ Δέσποινα ἦτανε φτωγὴ, μὰ εἶχε δυὸ μεγάλα στολίδια 'ς τὸ πρόσωπό της· μορφή καὶ τιμή. Σπάνια στολίδια 'ς τὸ δικό σας, τὸ μεγάλο κόσμο ποῦ γυρίζετε, νὰ τὰ βρῆτε καὶ τὰ δυὸ μαζί. Ἐδῶ μέσα 'ς τὰ βουνὰ τὰ βλέπουμε πολὺ συχνὰ αὐτὰ τὰ δυὸ λουλούδια ν' ἀνθῶνε κοντὰ κοντὰ.»

Δὲν θέλησα νὰ τοῦ ἐναντιωθῶ γιὰ νὰ μὴ χαλάσω τὴν ἱστορία του τὸν ἄφησα λοιπὸν νὰ λέγῃ.

«Ἡ Δέσποινα καθοῦτανε μιὰ βραδυά, σαββάτο βράδυ, πάνω 'ς τὸ σοφὰ τοῦ μέσα σπιτιοῦ, μὲ τὸ μάγκανο μπροστά της, καὶ κεντοῦσε τὰ προικιά της. "Ἦταν ἀρραβωνιασμένη μὲ τὸν Κωστάκη τοῦ Λάμπρου, κ' ὅλος ὁ κόσμος εἶχε νὰ κἀνῃ μὲ τὴν ἀγάπη τους. Ἡ Δέσποινα τραγοῦδοῦσε ὀλομερῆς μπροστά 'ς τὸ μάγκανο, κ' ὁ Κώστας μὲς 'ς τὰ χωράφια ποῦ δούλευε, κ' ἦτανε κ' αὐτὸς ὁμορφὸ παλληκάρι, καὶ μιὰ φωνή, σὰν τὸ μέλι. Σὰν ἔγυρε ὁ ἥλιος ἐκεῖνο τὸ Σάββατο, σηκώνεται ἡ Δέσποινα, ἀνάβγει τὸ καντήλι, θυμιάζει, συγυρίζεται, καὶ πάει 'ς τὸ παράθυρο νὰ ποτίσῃ τὰ λουλούδια της, μπήγει μιὰ φωνὴ ἡ μοιρολογίστρα ἡ θειά της μὲς τὴν αὐλή: «Βουρῆ σεῖς, βουρῆ σεῖς! 'Σ τὰ ὄρ', 'ς τὰ βνά, τσῆ 'ς τὰ κλαδιά, τσῆ 'ς τὰ ξηρὰ τὰ δέντρα! Τί 'νῃ τούτου τοῦ κακῶ ποῦ μᾶ; ἡῦρη!» 'Σ τὴ θειά Κανταξινὴ τᾶλεγε αὐτὰ, ποῦ ἦλθε καὶ τῆς ἔφερε τὰ μαῦρα μαντάτα. Καὶ τί μαντάτα! Ὁ δόλιος ὁ Κώστας εἶχε βάλει φωτιά 'ς ἕνα φουρνέλλο, μέσα 'ς ἕνα χωράφι π' ἀνοίγανε, καὶ πρὶν νὰ προφθάσῃ νὰ φύγῃ, πῆρε φωτιά τὸ μπαρούτι, τοῦκαψε τὰ μαλλιά του, τοῦβγαλε καὶ τὰ μάτια! Τὸν ἀνεβάζανε 'ς τὸ σπίτι του μισοζώντανο. Σὰν τότε στρώσανε 'ς τὸ μιντέρι, καὶ προσμένανε τὸ γιατρὸ ἀπ' ἕνα ἄλλο χωριὸ, καὶ μαζευτήκανε ὅλες ἡ κλαψάρες γρηῃς τῆς γειτονιάς, καὶ βλέπανε τὴ μάinna νὰ μαλλοσέρενεται, καὶ τὸν Κώστα νὰ μουγκρίζῃ ἀπὸ τὸν πόνο, ἀρχίσανε κ' αὐτὲς τὰ μοιρολόγια, κ' ἡ-

τανε χειρότερο ἀπὸ λείψανο! "Ἡμουν κ' ἐγὼ ἐκεῖ, δώδεκα χρονῶν παιδί, κ' ἔβλεπα. Κι' αὐτὸ δὲν ἦτανε τίποτε. Τὸ μεγάλο κακὸ γένηκε σὰν πρόβαλε ἡ χαριτωμένη ἐκείνη κοπέλλα μὲ τὴ θειά της, χλωμὴ σὰν τὸ θειαφοκίρι, τὰ δυὸ της μεγάλα μάτια ὀρθάνοιχτα ἀπ' τὴν τρομάρα, τὸ στόμα της ἄλαλο, καὶ μῆτε σταλαγματιὰ δακρυο! Ποῦ δάκρυα τέτοιες ὥρες! αὐτὰ ἔρχονται ὕστερα, σὰν περᾶς ἡ φορτοῦνα καὶ μαλακῶς ἡ καρδιά μας.

Θυμοῦμαι σὰν τὴν ἐννοίωσε ὁ καιμένος ὁ Κώστας σιμά του, καὶ γύριψε νὰ τῆς πῆ πῶς δὲν ἔχει τίποτε, καὶ πῶς γλήγορα θὰ γιάνῃ. Ἡ φωνὴ του δὲν ἀκοίστηκε πολλὴ ὥρα, γιὰτὶ ἄξαφνα ἡ μοιρολογίστρα ἡ θειά Περμαθοῦλα ξεσπασε 'ς ἕνα μοιρολόγι ποῦ τρώμαξε ὅλη τὴ γειτονιά! κ' ἡ ἄλλες ἡ γρηῃς, δὸς του καὶ νὰ ἀναρροφῶνε, μὲ τὴν ποδιά 'ς τὰ μάτια!

Μέσα 'ς ὅλη ἐκείνη τὴν παραζαλιη, μόνο τὸ κορίτσι βραστάχτηκε. Σηκώθηκε σὰν βασίλισσα ἀνάμεσά τους, καὶ τὲς πρόσταξε νὰ σωπάσουνε! Καὶ τότες ἐφάνηκε ὁ ἀληθινὸς χαρακτῆρας τῆς σπανίας αὐτῆς γυναίκα. Καὶ σῶπασε ὁ κόσμος, καὶ στρώσανε τὸ στρώμα, καὶ βάλανε τὸ παιδί μέσα. Κι' ἀπὸ μοιρολογίστρες, γενήκανε ὅλες γιατράινες τώρα! Ἄλλη ἔφερνε τρανταφυλλόπηττες, ἄλλη μολόχες, κ' ἄλλη θαυματουργῆς εἰκόνες γιὰ νὰ γλυτώσουνε τὸ παιδί. Κατὰ τὰ μεσάνυχτα, σὰν βασιανίστηκε ἀρκετὰ ὁ καιμένος ἀπ' τὲς πολλὲς περιποιήσεις, ἔφθασε κ' ὁ γιατρός. Καὶ ἄμα τὸν εἶδε, μᾶς εἶπε πῶς δὲν ἔχουμε γιατρεία τὰ μάτια του!

Σαράντα μέρες καὶ σαράντες νύχτες καθοῦτανε ἡ δόλια Δέσποινα πλάγι του! Τῆς λέγανε πῶς ἦτανε καὶ ντροπῆς νὰ ξημερώνεται ἔτσι μιὰν ἀρραβωνιασμένη κοπέλλα 'ς τὸ πλάγι ἑνὸς παλληκαριοῦ. «Αὐτὸς εἶνε ὁ ἄντρας μου, γύριζε κ' ἔλεγε. Δὲν ἔχω νὰ δώσω σὲ κανένα λόγο· θὰ τὸν γιατρίψω κ' ἀπὲ θὰ τὸν πάρω.» καὶ πνιγούτανε ἡ φωνὴ της 'ς τὰ δάκρυα.

Ὁ κόσμος τᾶπαιρνε γιὰ λόγια τῆς λύπης καὶ τῆς στενοχωρίας τούτα. Σὰν σηκώθηκε ὅμως ὁ Κώστας, καὶ τὸν πῆρ' ἕνα πρωῒ ἀπὸ τὸ χέρι καὶ πῆγε 'ς τὸ σπίτι της, κ' ὕστερα στολίστηκε, καὶ μαζί μὲ τὴ θειά της, (ποῦ δὲν τῆς ἔπεφτε λόγος 'ς τὴν ὑπόθεσι, ἂν καὶ δὲν τᾶθελε), πηγαίνανε οἱ τρεῖς τους 'ς τὴν ἐκκλησιά, τότες τρίψανε τὰ μάτια τους ὅλοι, καὶ φωνάζανε, — κριμα 'ς τὸ κορίτσι!

— Κρίμα 'ς ἐσᾶς ποῦ τὸ θαρρεῖτε, φώναζε κ' ἡ Δέσπω, ἀπλώνοντας τᾶμορφο χέρι της μὲ τὸ μπιμπλωτὸ τὸ μανίκι.

Γιὰ καλὴ τους τύχη ὁ παπᾶς, συγγενῆς ὄντας τοῦ Κώστα, καὶ ξέροντας πῶς ἡ Δέσποινα εἶχε καλὰ προικιά, ἀπ' τὴ μάinna της, δὲν ἔβγαλε δυσκολίας 'ς τὸ μέση. Καὶ σὲ μιὰν

ὥρα μέσα ὁ Κώστας δὲν εἶχε παρὰ ἕνα πράμμα νὰ λυπάται, ποῦ δὲν μπορούσε νὰ δῆ τί θησαυρὸ τοῦ χάρισε ὁ Θεός. Καὶ 'ς αὐτὸ τὸ δυστύχημά του ἀπάνω χωράτευε ὁ κακομοῖρης, κ' ἔλεγε πῶς τοῦφερε κ' ἕνα καλὸ ἡ στραβομάδα, ποῦ τὸν πάντρεψε πλεῖο γλήγορα!

Ἡ ἀγάπη, ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη ποῦ τὰ κάνει ὅλα μέλι καὶ γάλα, ἄρχισε ἀμέσως νὰ βασιλεύῃ 'ς τὸ σπιτικό τους. "Ἦτανε Αὐγουστος, κ' εὐθὺς ἀνασκουμπώθηκε 'ς τὴ δουλειὰ ἡ Δέσποινα. Εἶχε μεγάλα σχέδια 'ς τὸ νοῦ της. "Ἦτανε περήφανη καὶ φιλόδοξη, καὶ τᾶβαλε 'ς τὸ νοῦ της νὰ δείξῃ 'ς τὸν κόσμο ποῦ τὴν λυπούτανε, τί μπορεῖ νὰ κάμῃ μιὰ Στραβοκόσταινα.

Ὀλομερῆς ἡ Δέσποινα δούλευε 'ς τὸ χωράφι, κ' ὁ Κώστας πότε νερὸ κουβαλοῦσε τὸν τοῖχο τοῖχο, πότε ἐλῆς, πότε σῦκα. Καμμιά φορά ἔπαιρνε καὶ τὸ νταμπουρᾶ του καὶ τραγοῦδοῦσε τῆς λυγερῆς του ἐκεῖ ποῦ δούλευε.

"Ἔτσι πέρασαν κἀνα δυὸ χρόνια. Γεννήθηκε καὶ τὸ μωρό τους, κ' ὁ κόσμος τώρα εἶχε νὰ καμῇ μὲ τὴ μεγάλη καλοτυχιά ποῦ ἔπεσε 'ς τὸ σπιτί τῆς Στραβοκόσταινας. Τόσο, ποῦ πολλὲς κοπέλλες χωρατεύοντας λέγανε πῶς θὰ γυρέψουνε κ' αὐτὲς στραβὸν ἄντρα! "Ὁ, τι ἔπινε ἡ κυρὰ Δέσποινα, γινούτανε μάλαμμα τὰ μαξοῦλια της ἦτανε τὰ καλλίτερα, κ' ὁ κόσμος ἐπλήρωνε καὶ κἀτι τις παραπάνω γιὰ ν' ἀγοράσῃ ἀπ' τὰ χωράφια της. Χωράφια λέγω, γιὰτὶ ἦτανε τρία χωράφια τώρα κ' ὕστερα γενήκανε ὅλα ἐκεῖνα ποῦ εἶδετε.

Σὰν πέρασαν ἄλλα δυὸ τρία χρόνια, ἡ κυρὰ Δέσποινα δὲν δούλευε πλεῖο ἀπατῆ της. Εἶχε πληθὸς δουλευτάδες καὶ παραγιοῦς. "Ἦτανε ἀρχόντισσα τώρα, καὶ τῆς ἔπρεπε. Κανένας δὲν τὴν ζήλευε, γιὰτὶ ἡ καρδιά της ἔμενε ἡ ἴδια πάντοτε. "Ὅλοι τὴν ἐσεβούτανε, καὶ τὴν ἐφοβούτανε κιόλας, γιὰτὶ ὁ λόγος της εἶχε βάρος καὶ δύναμι. Καταντῆσε νὰ πηγαίνῃ ὁ κόσμος νὰ τὴ συμβουλευέται 'ς τὲς διαφορῆς του. Τέτοιο κεφαλί ἀντρίκιο ἔχει μὲς 'ς τὰ γυναίκεια της κάλλη.

Ὁ Κώστας, δὲν τοῦ ἐρχοῦτανε νὰ μὴν ἔχῃ κ' αὐτὸς μιὰ δουλειὰ ὁ καιμένος, κ' ἔγινε ψαλτῆς. Μὰ τώρα τὴν παρατῆσε τὴν ψαλτικὴ. Ἡ διασκέδασίς του τώρα εἶνε νὰ βάζῃ τὸν Πέτρο του νὰ τοῦ διαβάζῃ ἱστορίες τὸ βράδυ. Τὴ μέρα, πότε μὲ τοὺς γειτόνους, πότε μὲ τὲς μικροδουλειῆς του, περνᾷ τὸν καιρὸ του. Ἡ Κυρὰ Δέσποινα, ἂν καὶ τὰ χτήματα τώρα τὰ κυττάζει ὁ Πέτρος, δὲν βρίσκει καιρὸ νὰ καθῆσῃ καὶ νὰ συχάσῃ. Πότε μὲ τὸ σπιτί της, πότε μὲ τὰ πάθη τῶν γειτόνων της, ὅλα σὲ δουλειὰ βρίσκειται. Ποῦ πηγαίνει καὶ ξετροπώνει ἕνα σωρὸ φτώχειας καὶ συμφορῆς, κ' ἐγὼ δὲν ξέρω. Ἄλλοῦ δίνει δουλειὰ γιὰ βοήθεια, ἄλλοῦ παράδες, ἄλλοῦ βροῦχα, ἄλλοῦ καρπό. Ἡ χαρὰ της εἶνε νὰ κἀνῃ

καλό. Ὅποιος ξένος ἔλθῃ ἐς τὸ χωριό μας, θὰ πάγῃ ἐς τῆς Στραβοκώσταινας. Αὐτὸ ἔγεινε καὶ με λόγου σας.

— Μεγάλῃ μου εὐτυχίᾳ, καθὼς ποῦ ἔγεινε, εἶπα τοῦ Δασκάλου, καὶ δυστυχίᾳ μου ποῦ δὲν εἶδερα σὲ ποιᾶς ἀληθινῆς βασιλίσσας παλάτι κοιμήθηκα χθὲς τὸ βράδυ. Ἄχ, καὶ νὰ τῶξερα! Κύριος οἶδε πότε θὰ ζαναπεράσω ἀπ' τὸ χωριό σας.

Ἐδῶ χωριστήκαμε, ὁ δάσκαλος γύρισε πίσω, κ' ἐγὼ τράβηξα μπρός, κατὰ τὸν κάμπο μας, ποῦ ἄρχισε νὰ μισοφαίνεται τὴν ὥρην.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

Ἡ κατωτέρω δημοσιευμένη πολλοῦ λόγου ἀξία ἐπιστολὴ τοῦ Λευκαδίου ποιητοῦ κατ' ἐπιμόνον παράκλησιν παρεχωρήθη ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν ὑπὸ τοῦ συναγματοῦ κ. Ἄν. Στράτου πρὸς ἂν ἀπευθύνεται. Εἶνε δὲ ἀπάντησις πρὸς ἐπιστολὴν αὐτοῦ ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀπελογεῖται ὑπὲρ τοῦ Γώγου Μπακλά, ὃν ὁ μὲν Βαλαωρίτης θεωρεῖ προδότην, ἄλλοι δὲ τὸναντιον ἄνδρα φιλόπατριν καὶ ἐντιμότερον ἀγωνιστήν.

Σ. τ. Δ.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΒΑΛΑΩΡΙΤΟΥ

Ἐν Αἰουβά, τῆ 22 Αὐγούστου 1868.

Φίλτατε Ἀνδρέα,

Μεταξὺ τῶν εὐγενεστέρων ἠθικῶν εὐχαριστήσεων ἃς δύναται ν' ἀπολαύσῃ ἡ ἀνθρώπινος καρδιά ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἀναμφιδόλως πρέπει ν' ἀριθμῆσθαι τις καὶ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν δύο ψυχαί, δύο διάνοιαι, μυστικῶς ἐμφορούμεναι ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἰδεῶν ἢ ἐμπνεόμεναι ὑπὸ τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων νοερώς συναντῶνται, συσκέπτονται, συναποφασίζουσι εἰς τὸ πείσμα τῶν περιστάσεων καὶ τῆς διαχωριζούσης αὐτὰς διαστάσεως. Τοιοῦτου ἀνεκτιμήτου πλεονεκτήματος πρόξενος ὑπῆρξε δι' ἐμὲ ἡ ἀδελφικὴ ἐπιστολὴ σου, ἣν καὶ ἀνέγνωσα ἐπανειλημμένως, συναισθανόμενος ἀνεκφραστὸν τινα τέρψιν ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τῶν τεθνεώτων ἡρώων καὶ τῇ περιγραφῇ τῶν στρατηγικῶν θέσεων ἃς περιήλθον ἀκαριαίως διὰ τῆς φαντασίας καὶ ἐφ' ὧν ἀρέσκουμαι νὰ καταφεύγω ὡς ἂν αἰσθάνομαι ὅτι ἔχω ἀνάγκην νὰ ἀναρρώσω ἐκ τῆς χαυνώσεως, ἐκ τῆς νάρκης ἣτις με καταλαμβάνει πολλὰκις ἐξερχόμενον τῆς παλαιότητας τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτικοῦ βίου.

Φίλτατε Ἀνδρέα! Σὺ γνωρίζεις, ὅτι ἀπὸ δεκαεκαετίας ἤδη μόλις ἡλικιωθεὶς εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν τὸ πλεῖστον μέρος τῶν συγγενῶν καὶ τῶν φίλων μου κατεῖχον μερίδα οὐχὶ εὐκαταρρόνητον τῆς ἐν Ἐπτανήσῳ ἐξουσίας—ὅτε πᾶσα ἐκ μέρους μου προκαλούμενη ἀντίδρασις κατὰ τῆς καθεστῶσης Κυβερνήσεως ἐδύνατο νὰ συνεπιφέρῃ θεινὰ ἀκαταλόγιστα—ὅτε ἡ ὑψηλὴ ἀστυνομία (ἣτις ἂς τὸ εἶπωμεν ἐν παρόδῳ ἦτο ἡμιώτερον τῆς ἐν Ἑλλάδι σημερινῆς καθιερωθείσης προμοκρατίας) ὅτε ἡ ὑψηλὴ ἀστυνομία ἐξεσφενδόνιζεν ἐπὶ τῶν ξηροσκοπέλων ὄσους ἀπετόλμων ν' ἀντιμετωπιζοῦσι τὴν αυθαίρεσιν τῶν Μεγάλων ἀρμοστῶν—ὅτε ἐκ τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος οὐδεμία ἤρχετο πρὸς ἡμᾶς ἐμψύχως καὶ ὅτε ὁ κόσμος ὅλος ἐκέρυττεν ἡμᾶς παράφρονας—ἐγὼ ἀδιστακτικῶς συνετάχθην τῇ ἐθνικῇ μερίδι καὶ μόλις εἰσελθὼν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ὡμῶσα καὶ μέχρι τέλους ἐτήρησα ἀπαραβίαστον τὸν

ρίζοσπαστικὸν ὄρκον. Ἐπολέμησα κατὰ τῶν συγγενῶν μου, ἐπολέμησα καθ' ὀλοκλήρου τῆς κοινωνικῆς τάξεως, εἰς ἣν ἄνηκον, ἐπολέμησα κατὰ τῶν ἰδίων συμφερόντων μου καὶ ἐπολέμησα ὑπὲρ μιᾶς ἰδέας, ἣτις τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παρίστατο τοῖς πᾶσιν ὡς ὄνειρον νοσοῦσης φαντασίας.

Συγχρόνως τότε ἠσθάνθην ἐν ἐμοὶ ἀναπτυσσόμενον τὸ αἶσθημα τῆς ἡρωϊκῆς ποιήσεως καὶ συνδυάζων τὴν πολιτικὴν ἰδέαν ἣν ἐπεδίωκα μετὰ τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων αἰτίνας ἐπλήρουν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μου, ἔκτοτε συνεταύτισα τὸ πολιτικὸν μου στάδιον μετὰ τοῦ ποιητικοῦ πεποιθὼς ὅτι τὸ μέλλον καὶ ἡ ζωὴ τῆς Ἑλλάδος δὲν ἠδύναντο νὰ πηγάσῃσι παρὰ ἐκ τῆς συγχωνεύσεως, παρὰ ἐκ τῆς ἀφομοιώσεως τῆς πολιτικῆς ἰδέας μετὰ τοῦ ποιητικοῦ αἰσθήματος.

Ἡ ἔνωσις τῆς Ἐπτανήσου ἦτο πολιτικὸν πρόγραμμα, ἀλλ' ἦτο συγχρόνως καὶ θέμα ἐθνικῆς ποιήσεως τὴν ἠσπασθὴν λοιπὸν ἀπὸ καρδίας καὶ εὐχαριστῶ τὸν θεὸν ὅτι με ἤξιώσε νὰ ἰδῶ αὐτὴν πεπληρωμένην καθὼς θὰ ἰδῶμεν ἢ θὰ ἰδῶσιν αἱ ἐπερχόμεναι γενεαὶ πληρουμένην πᾶσαν ἄλλην ἰδέαν τοῦ αὐτοῦ ὕψους καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως.

Τέλεισθεισης τῆς ἐνώσεως, συνηντήθημεν, φίλτατε Ἀνδρέα, ἐπὶ τῆς αὐτῆς πολιτικῆς παλαιότητας, οὐχὶ ὡς ἀντίπαλοι ἀλλ' ὡς ἀδελφοί, ὡς ὑπηρεταὶ τῆς αὐτῆς ἰδέας. Ὑπεστηρίξαμεν καὶ ἐκραταιώσαμεν μίαν Βασιλείαν σαλευομένην ὑπὸ τῶν κομμάτων τῆς ἐν κρυφῷ εἰσέτι βρυχωμένης ἐπαναστάσεως καὶ ἐν μέσῳ μυριῶν ἠθικῶν καὶ ὑλικῶν βασάνων κατωρθώσαμεν νὰ συντάξωμεν καὶ νὰ υπογράψωμεν τὸ μέγα συμβόλαιον, δι' οὗ ἔπρεπε νὰ συζήσῃ ἐν ἀρμονίᾳ καὶ ἐν ἀγάπῃ ὁ θρόνος μετὰ τοῦ πολυτλήμονος λαοῦ τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλὰ καταρτισθέντος τοῦ πολιτεύματος συνηθάνθημεν ἅπαντες ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ κράτους διοργάνωσις, ἡ ζωὴ τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἠθικὴ ἀνύψωσις τοῦ Ἑλληνος δὲν ἐδύναντο νὰ ἐπιτευχθῶσι διὰ μόνης τῆς αὐστηρᾶς ἐφαρμογῆς τοῦ πρὸ μικροῦ καθιερωθέντος πολιτεύματος καὶ ὅτι ὑψηλότεραι ἀνάγκαι καὶ ἱεραὶ πρὸς τοὺς δούλους ὁμοφύλους ὑποχρεώσεις μᾶς ἐβίαζον νὰ δώσωμεν ἐναρξιν, νὰ χαράξωμεν ἐν πολιτικῶν σύστημα τείνον ἐκ τὴν ὀριστικὴν τοῦ ἔθνους ἀποκατάστασιν, τοῦτέστι μᾶς ἐβίαζον νὰ παραδεχθῶμεν ὡς πολιτικὴν ὁμολογίαν τὴν ἔναον ἐκ μέρους ἡμῶν προσπάθειαν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ γένους. Τὸ πανάρχαιον λοιπὸν θέμα τῆς ἐθνικῆς ποιήσεως, ἡ οὐσία αὐτῆ, ἡ ψυχὴ, τὸ ὄνειρον τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ μετεβάλλετο πάλιν εἰς πολιτικὸν πρόγραμμα καὶ ἑκατὸν περίπου βουλευταὶ εὐρέθησαν ἔτοιμοι νὰ ὁμολογήσωσι τὸ σύμβολον τῆς Ἑλληνικῆς πίστεως.

Μὲ ἤκουσες τότε ἀγορεύοντα ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου καὶ πρὶν ἢ λήξῃ ἡ βουλευτικὴ ἐκείνη σύνοδος, εἶδες ἐμφανιζόμενον καὶ τὸν Διάκον μου, καθὼς ὅτε ὑπεστηρίξα ἐν Ἐπτανήσῳ τὴν Ἐνωσιν συγχρόνως ἐξέδιδα τὰ Μνημόσυνα καὶ τὴν Εὐφροσύνην μου πρὸς ἀπόδειξιν καὶ ὑποστήριξιν τῆς ἀμετατρέπτου δοξασίας μου ὅτι πᾶν ἐθνικὸν πολιτικὸν πρόγραμμα πρέπει νὰ συζεύγνυται παρ' ἡμῖν μετὰ μιᾶς μεγάλης ποιητικῆς παραστάσεως ἐνδεικνυούσης τὸ ἀδιαίρετον, τὸ ἐνιαῖον τῶν προσπαθειῶν, τῶν ἀγώνων τοῦ ἔθνους

πρὸς ἐπίτευξιν ἐνὸς πάντοτε καὶ τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ.

Ἄν εἰργάσθην μετὰ στοργῆς, μετ' αὐταπαρνήσεως, μετ' ἀφοσίσεως ἐπὶ τῆς ἰδέας ταύτης, μόνος ὁ θεὸς τὸ γινώσκει. Ἐν ᾧ δὲ ἤρχιζε ν' ἀναζωογονηταὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ δούλος Ἑλληνισμός, ἐν ᾧ ἀνεφύοντο καὶ ἀνεβλάστανον ἐκ τοῦ γηραιοῦ κορμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς ἐθνότητος χλοεραὶ παραφυάδες προαγγέλλουσαι προσεχῆ καὶ πλήρη ἀνάστασιν, ἀφ' ἧν τὸ οἰκοδόμημα ὅλον τῶν ἐλπίδων καὶ τῶν ὀνείρων μου καταπίπτει, αἱ προσδοκίαι μου μεταβάλλονται εἰς ἐρείπια καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐκάθησαν γλαυκῆς νυκτερόδοι καὶ ἔφαλλον καὶ ψάλλουσι τὰς νυκτερινὰς ὑμνηδίας τῶν. Ἡμεῖς δὲ τὰς ἀκούομεν καὶ τὰς ἀκούει ἡ Κρήτη καὶ τὰς ἀκούει ἡ δεδουλωμένη Ἑλλάς καὶ κανεὶς δὲν ἐγείρεται καὶ κανεὶς δὲν τολμᾷ νὰ τὰς ἀποδιώξῃ ἐκείθεν. Ἐκάθησαν ἐπὶ τοῦ τραχέλου μας καὶ ὁ κόσμος ὅλος με βλέμμα ἀπαθῆς παρίσταται μάρτυς τῆς ἐνεργουμένης ἐξουδεώσεως, οὐδ' ἐπιχειρεῖ τις νὰ διασκορπίσῃ τὰ ἀποτρόπαια ὄρνεα δι' ἐνὸς σφυρίγματος ἢ δι' ἐνὸς ποδοκροτήματος.

Δὲν με φοβίζει, φίλτατε Ἀνδρέα, τὸ σύστημα, δι' οὗ κυβερνᾶται σήμερον ἡ Ἑλλάς. Ὅχι! ἀλλὰ με ἀπελπίζει ἡ ἀδράνεια, ἡ ἀπάθεια ἐνὸς λαοῦ μὴ δυναμένου νὰ καταμετρήσῃ τὸ βάθος τοῦ χάσματος, ὅπερ ἀνάπτεται πρὸ τῶν ποδῶν του, καὶ μὴ ἔχοντος τὴν δύναμιν νὰ ἐπιμείνῃ ὑποβαλλόμενος εἰς θυσίας καὶ εἰς στερήσεις χάριν μιᾶς μεγάλης ἐθνικῆς ἰδέας. Πέρισι σφριγῶν ἠπειλεῖ τὸν κόσμον ὅλον, σήμερον ταπεινὸς καὶ πειθήνιος λακτιζέται ἀνηλεῶς καὶ οὔτε τὰ ἱερά του δικαιώματα ἐγείρεται νὰ ὑπερασπίσῃ. Τοιαύτην ἠθικὴν κατὰπτωσιν δὲν ἐπίστευα νὰ τὴν ἴδω, φίλτατε Ἀνδρέα, καὶ ὅμως αὕτη ὑπάρχει, τὸ δὲ νόσημα εἶνε σπουδαῖον, ἔχει ρίζας βαθείας καὶ μόνον διὰ μιᾶς σκληρᾶς ἐγχειρήσεως δύναται νὰ θεραπευθῇ.

Ἐν τούτοις πίστευσον ὅτι ἡ γενικὴ παραλυσιὰ κατέλαβε καὶ τὴν φαντασίαν μου. Τὸ εἶδος τῆς ποιήσεώς μου δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ὅταν τὸ ἔθνος κοιμᾶται! ὁ οἶστρος, ἡ ἐμπνευσις δὲν διεγείρεται ἐν ἐμοὶ ἐκ τοῦ θεάματος τῶν διαυγῶν ναμάτων ἐνὸς ρύακος ἢ ἐκ τῆς μελωδικῆς ἀρμονίας τῶν φθόγγων τῆς ἀηδόνος ἢ ἐκ τῆς γαλιηναίας πλημμύρας τῶν σεληνιακῶν ἀκτίνων. Ὅχι. Ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ ψάλλω παρ' ὅταν τὸ ἔθνος μου βρυχάται, δὲν οἰστρηλατοῦμαι παρ' ὅταν ἡ Ἑλλάς οἰστρηλατεῖται. Τότε τὰ

ὄσα τῶν τεθνεώτων ἐγείρονται ἐνώπιόν μου, περιβάλλονται αὐτομάτως τὴν ἀρχαίαν σάρκα των, βλέπω τὸ αἷμα ρέον ἐκ τῶν πληγῶν των, ἀκούω τοὺς παλμούς των καρδιῶν των κρούοντας θορυβῶδως τὰ ἡράκλεια στέρα των, ἀτενίζω τοὺς κερανοὺς τῶν βλεμμάτων των καὶ θερμαινόμενος ἐκ τῆς φλογός, ἣτις ἀστράπτει ἀπὸ τῶν χειλέων των στιχουργῶ τότε, ἀγορεύω, ζῶ, δαιμονίζομαι.

Πρὸς ποίους τώρα ν' ἀπευθυνθῇ τις καὶ πόθεν νὰ ἐλπίσῃ; Προσμένεις ἄρα γε νὰ μάθῃς παρ' ἐμοῦ ὅτι καταβορβορωθεῖσα ἤδη ἡ Ἑλλάς δὲν γνωρίζω πλέον εἰς τίνας ποταμοὺς τὰ ρεύματα δύναται νὰ βαπτισθῇ ὅπως καθάρσῃ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα; Ἡ Κρήτη ἀγωνιᾷ, λειποθυμεῖ, ἀποθνήσκει. Καὶ νομίζεις ἄρα γε φίλτατε Ἀνδρέα, ὅτι μετὰ τὸ φοβερὸν τοῦτο δυστύχημα θὰ δυνηθῶμεν νὰ προσφέρωμεν λόγον περὶ ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως χωρὶς νὰ μᾶς χλευάσωσι, χωρὶς νὰ μᾶς ὑβρίσωσι, χωρὶς νὰ μᾶς στρέψωσι τὰ νῶτα μετὰ περιφρονήσεως πάντες ὅσοι ἐχλευάσθησαν, ἐνεπαίχθησαν ἐπροδόθησαν ὑφ' ἡμῶν;

Ἐκ πάντων τούτων, ἀκριβέ μου φίλε, δύνασαι νὰ ἐννοήσῃς ἀκριβῶς ὑπὸ ποίων αἰσθημάτων κατακυριεύεται ἡ καρδιά μου! ἂν αἱ πολλαὶ μου οἰκογενεαὶ καὶ ἀσχολήσεις δὲν με ἠνάγκαζον νὰ μένω ἐνταῦθα, ἔσο βέβαιος, θὰ ἠρχόμην νὰ σὲ ἀσπασθῶ ἐκ τοῦ πλοίου. Ἡθέλαμεν ἐπισκεφθῆ τὸ Γώγου τὴν Λαγκάδα καὶ τότε ἤθελον σοὶ εἶπῃ διὰ ποίους λόγους ὁ πελώριος ἐκεῖνος γίγας ἔπρεπε νὰ τιμωρηθῇ ἀσπλάγχυνος παρὰ τῆς ἐθνικῆς ποιήσεως. Δὲν ἀρκεῖ ἡ ἀνδρεία. Ὁ ἥρωος ποιητικῆς τινος παραστάσεως πρέπει νὰ φέρῃ τὸ μέτωπον καθαρὸν καὶ πρέπει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ νὰ μὴ ἐγεννήθῃ ἄλλη ἰδέα παρὰ τὸ αἶσθημα τῆς πρὸς τὴν πατρίδα ἀπολύτου ἀφοσίσεως.

Πολιτικᾶς εἰδήσεις δὲν ἔχω νὰ σοὶ κοινοποιήσω. Ὁ Κουμουδούρος παρητήθη τῆς ὑποψηφιότητός του καὶ ἡ ἀρεμάνιος Μάνη ἐκυψε τὸν αὐχένα ἐνώπιον τῆς θελήσεως ἐνὸς Σατράπου. Ὁ κόσμος φωνάζει, καταγγέλλει τεκταινομένην τινὰ συνωμοσίαν κατὰ τοῦ πολιτεύματος, ὁ τύπος ὅλος κραυγάζει «γρηγορεῖτε» καὶ ἐν τούτῳ τὸ πολιτεῦμα πράγματι ὑπάρχει ἤδη κατηργημένον καὶ μόνον ἐμμένειν ἢ σκιά καὶ τὸ λείψανόν του ἰχνογραφημένον ἐπὶ τοῦ χάρτου.

Σὲ ἀσπάζομαι, φίλτατε Ἀνδρέα, καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ ἀσπασθῆς γλυκὰ γλυκὰ τὸν γηραιὸν πατέρα σου.

Ὡς ἀδελφός
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συνέχεια 186 σ. 27.

Ὁ Γεώργιος ἔπαυε τότε τὴν ἀγανάκτησίν του, ἐστῆλθεν εἰς τὸ κενὸν τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς νὰ συνέλεγε ἰδέας, κ' αἰφνης ἀπήντα μὲ τὸ ἀφηρημένον ὕψος ἰδανιστοῦ:

— Τί κι' ἂν τὴν κλέψω! — μήπως θά κλέψω καὶ τὴν καρδιά της...

Ὁ Βρανᾶς ἤδη ἀνεκουφίζετο μεγάλως, ἀκούων τὰς κατηγορίας τῶν συναδέλφων του ἐναντίον τῆς οἰκογενείας Στριμμένου. Πολλὰς εἰς τούτων εὗρισκεν ἀνυποστάτους, τινὰς ἀδικούς, ἄλλας μωρὰς. Δὲν εἶχεν ὅμως ποτὲ τὴν ὑπερηφάνειαν νὰ ἐλέγξῃ τοὺς συκοφάντας, νὰ ὑπερασπισθῇ τοὺς ἀδικουμένους. Ὅχι! ἄφινε τὸν ἀντιπῶν νὰ λέγουν ὅ τι θέλουν. Ἦυχετο ἐνδομύχως νὰ γίνωνται πιστευτὰ καὶ κάποτε συνέτεινε πρὸς τούτο, περιβάλλον διὰ μειδιάματος ἐλαφροῦ ἢ καγχασμοῦ παραδόξου τὰς καταγγελίας, οἰνοὶ ἐπισημοποιῶν κ' ἐπικυρώνων αὐτάς. Ἄ! ἡ δυσφημία τοῦ ὀνόματος τῆς Ἀνθῆς ἦτο ἀπόλαυσις γλυκεῖα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ νεανίου. Τὴν ἐπέζητει πανταχοῦ εἰς τὰ οἶνοπολεῖα καὶ τὰ μαγειρεῖα, εἰς τὰς αὐλεῖους συναθροίσεις τῶν γυναικῶν καὶ εἰς τῶν γραϊδιῶν τοὺς φλυαροὺς ὁμίλους...

Διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐσύχναζε περισσότερον ἤδη καὶ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Παντελῆ Καινούριου. Ὁ Δημήτρης καὶ πρὶν ἀκόμη, ἐκαλεῖ συχνὰ τὸν φίλον του εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν εἰς γεῦμα ἢ δεῖπνον ἀλλὰ σπανίως ὁ Γεώργιος ὑπεχώρει εἰς τὰς προσκλήσεις αὐτάς τοῦ φίλου του. Ἄφ' οὗτου μάλιστα παρεπονέθη εἰς αὐτὸν ἡ Ἀνθῆ καὶ ἐνόησεν ὁ νεανίας ὅτι ἡ λυγερὴ ἐζηλοτύπει καὶ ὑποπτύετο τὴν Βασιλικὴν, ἔπαυσεν ἐντελῶς νὰ συχνάζῃ εἰς τὴν οἰκίαν. Δὲν ἠθελεν αὐτὸς νὰ λυπήσῃ τὴν ἀγάπην του... Ἐπειτα, νὰ εἰπῇ κανεὶς τὴν ἀλήθειαν, δὲν εἶχε καὶ ἀδικον ἢ Ἀνθῆ. Ἐκείνη ἡ Βασιλικὴ μόλις φανῆ εἰς τὴν θύραν τὸν κυττάζῃ καταμματα μ' ἐκείνα τὰ παιγνιδιάρικα καὶ κασιανὰ μάτια της ὡς νὰ τοῦ λέγῃ: «Ἀγάπα με! ἀγάπα με!...» Ἀλλὰ δὲν ἤξευρε λοιπὸν αὐτὴ ὅτι ὁ νέος ἀγαπᾷ ἄλλην; Καὶ τάχα σοῦ κάνει καὶ τὴν εὐμορφὴν — τ' ἄχουρα!

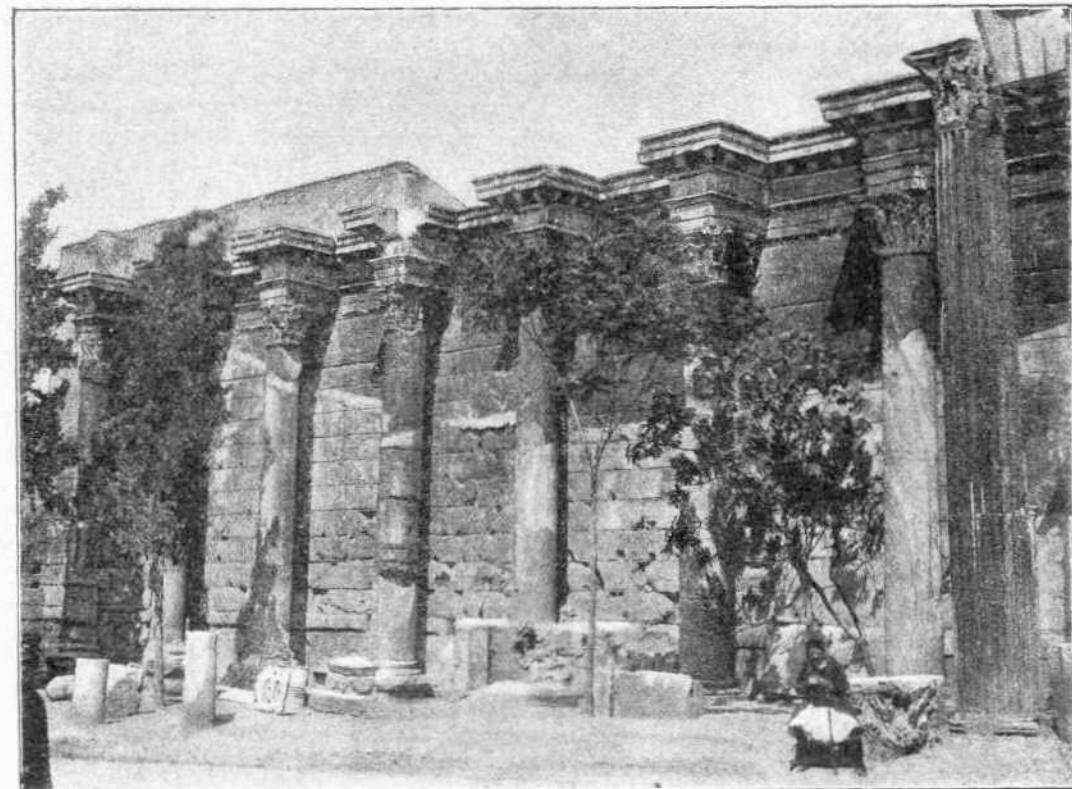
Τώρα ὅμως ὅτε τὰ ἐμπόδια αὐτὰ ἔλειψαν, ὁ Βρανᾶς ἐσκέπτετο ὅτι δὲν εἶχε λόγον νὰ δυσαρεστή τὸν φίλον του. Ἐπειτα, ἀδελφέ, πού νὰ ὑπάγῃ νὰ σκοτώσῃ τὸν καιρὸν του κανεὶς; Νὰ καθήσῃ εἰς τὸν οἰκίσκον του; Ἢ, αὐτὴ ἡ ἀναθεματισμένη τὸν ἔκαμε νὰ εὗρισκῃ ἀνυπόφορον τὴν πτωχὴν του μητέρα, ἄνοστον τὴν οἰκιακὴν ἐστίαν. Νὰ ὑπάγῃ εἰς τῆς ἀδελφῆς του — μικρομάνικα ἢ δόλια, τὸ ἓνα παιδί κλαίει ἐδῶ, τ' ἄλλο φωνάζει ἐκεῖ, ὥστε φεύγει εὐθὺς μόλις

φθάσῃ. Ἡ δουλειὰ εἶνε καλὴ, τὸ κρασί καλλίτερον καὶ ἡ συντροφία τοῦ Καινούριου ἀκόμη καλλιτέρα. Βλέπει τριγύρω του μορρὰς γελαστάς, ἀφελεῖς αἱ ὅποιαί τὸν ἀτενίζουσιν ὡς ἀδελφόν. Εὗρισκει μητρικὰς φροντίδας ἐκ μέρους τῆς οἰκοδοποιήνης, πατρικὴν στοργὴν παρὰ τοῦ Παντελῆ, ὥστε νομίζει ὅτι εἶνε μέσῳ ἰδικῆς του οἰκογενείας...

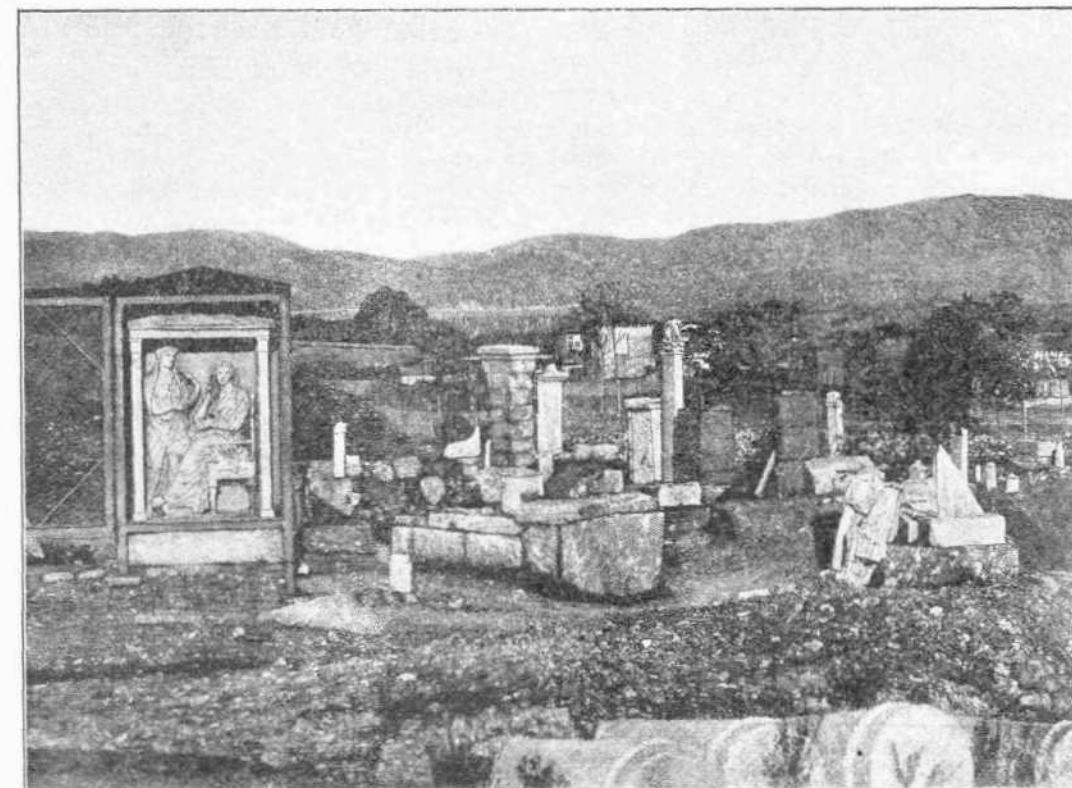
Καὶ ἦτο τῷ ὄντι ὁ Βρανᾶς, ἦτο ἐκεῖ μέσῳ ἰδικῆς του οἰκογενείας. Δὲν τὸ κατενόει ἀκόμη εὐκρινῶς ἀλλ' ἡ καρδιά του τῷ ὑπεδείκνυεν ὅτι ἐκεῖ ἦτο ἡ ἀληθὴς θέσις του καὶ ὅτι πρὶν εἶχε παρεκτραπῆ τῆς ὁδοῦ, ὡς ὁδοιπόρος βαίνων εἰς ξένον καὶ ἀγνωστον τόπον. Μόλις εἰσήρχετο εἰς τὴν οἰκίαν αἰτὴν ἐλησμόνει τὸ πάθημα του. Ὡμίλει ἐλευθέρως, ἐγέλα, ἠστείζετο καὶ μόλις ποιά τις ἀπόχρωσις μελαγχολίας ἐβάθυνεν ἀκόμη τὴν ψυχὴν του. Ἀλλὰ δὲν ἦτο πραγματικὴ μελαγχολία τούτο! ἦτο ἡ ἐντύπωσις αὐτῆς πικρῆς ἀποθέσεως. Ὁ ἀχθοφόρος καὶ μετὰ τὴν ἀπόθεσιν τοῦ φορτίου φέρει ἀκόμη ἐπὶ τῶν ὤμων τὴν ἰδέαν τοῦ βάρους αὐτοῦ. Ἀλλὰ δὲν εἶνε πλέον αὐτὸ τὸ βᾶρος. Ἀρκεῖ νὰ τινάξῃ δύο τρεῖς φορὰς τοὺς ὤμους, ν' ἀνακλαδισθῇ ὀλίγον καὶ ἡ κούρασις εὐθὺς λησμονεῖται. Τοιαύτη ἦτο καὶ ἡ ἐπιμένουσα ἀκόμη κατάθλιψις τοῦ Βρανᾶ. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν παρέδραπε μέσῳ τῆς οἰκογενειακῆς ἐκείνης ἀπλότητος τῆς οἰκίας Καινούριου. Καὶ ὅταν ἀπεμακρύνετο αὐτῆς ἤρχιζε δειλὰ δειλὰ νὰ συλλογίζεται μετὰ τινος ἡδέιας φρικιασεως, ὅτι ἡ Βασιλικὴ ἦτο πολὺ εὐμορφὴ κόρη, καὶ ὅτι τὸν ἔβλεπε συμπαθῶς μὲ τὰ κασιανὰ, τὰ παιγνιδιάρικα μάτια της...

Ἡ τοιαύτη τοῦ Βρανᾶ μεταβολὴ δὲν διέλαθε κανένα τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ Καινούριου. Οὔτε τοὺς γείτονας ὅμως, οὔτε τοὺς λοιποὺς χωρικοὺς διέλαθε, κατὰ τὰς ἰδέας τῶν ἰσχυρῶν δύο πραγμάτων δὲν κρύπτονται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους — ὁ βῆξ καὶ ὁ ἔρωσ. Ἐρχισε νὰ διαδίδεται εἰς τὴν κομόπολιν, — ψιθυριστὰ ψιθυριστὰ πάντοτε, διότι ἐδῶ ὑπῆρχέ τις, ὅστις ἠδύνατο εὐθὺς νὰ ἐπιβάλλῃ σιωπὴν διὰ τοῦ γρόνθου του — ὅτι ἦτο τετελεσμένον γεγονός, τὸ συνοικεῖσιον τοῦ νέου καὶ τῆς Βασιλικῆς. Δὲν ἠκούσθη τίποτε ἀκόμη ἐπισήμωι εἶνε ἀληθὴς ἀλλὰ... Καὶ αὐτὸ τὸ «ἀλλὰ» ἐνέκλειεν ὅλας τὰς εἰκασίας καὶ ὅλα τὰ ἔλματα τῆς διαβολεμμένης φαντασίας τῶν γυναικῶν τῆς κομοπόλεως.

Τούτο ὅμως οὐδένα τῶν ἐνδιαφερομένων ἐστενοχώρει. Ὁ Γεώργιος ἦτο ἀπερροφημένος ὅλος ὑπὸ τῆς νέας φάσεως τῶν ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων του ὡς ταξιδιώτης ὑπὸ τὰς θελκτικὰς ἐναλλαγὰς νέου ὀρίζοντος. Ὁ Δημήτρης

ΣΤΟΑ ΑΔΡΙΑΝΟΥ
(Ἐκ φωτογραφίας τῶν Ἀδελφῶν Μυρσίνου)

Ο ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΣ
(Ἐκ φωτογραφίας Π. Μυρσίνου)

ἐσκέπτετο ἐν ἀγνότητι αἰσθημάτων ὅτι εὐχαρίστως θὰ ἐκάλει ἓνα τοιοῦτον φίλον μὲ τ' ὄνομα τοῦ ἀδελφοῦ. Αἱ δύο γυναῖκες, μήτηρ καὶ θυγάτηρ, κατ' ἰδίαν ἐκάστη ἐφρόντιζον πῶς νὰ ρίπτουν λάδι εἰς τὴν φωτιάν, ὃ δὲ Καινούριος αὐτόχρομα ἐθρίαμβευεν.

«Α! ὁ λαμπρὸς πατήρ ἀνέμενε πρὸ τόσο χρόνου αὐτὴν τὴν στιγμὴν! Ὁ ἐλαφρὸς, ὁ εὐτραπέλος χαρακτήρ του ἐσταμάτα κἄποτε σκεπτικός πρὸ τοῦ μέλλοντος τῆς Βασιλικῆς του, ὡς χρεωφειλέτης πρὸ βαρέος συναλλάγματος. Καὶ εἶχε καὶ ἄλλα συναλλάγματα ὁ Παντελῆς, τὰς πέντε ἄλλας θυγατέρας του· ἀλλ' ἡ Βασιλικὴ ἦτο τὸ μόνον ληξιπρόθεσμον ἐπὶ τοῦ παρόντος. Δεκαεννέα ἐτῶν κορίτσι, ἀδελφέ!... Καὶ συμφώνει μετὰ τῆς συμβίβης του ὅτι ὁ Βρανᾶς ἦτο κατὰλληλότατος γαμβρὸς καὶ ἦτο πρόθυμος ὁ Παντελῆς νὰ κάμῃ δι' αὐτὸν καὶ τινα θυσίαν.

Ὁ Παντελῆς Καινούριος δὲν ἦτο πλούσιος βεβαίως, ἦτο ὅμως εὐκατάστατος. Πρῶτος αὐτὸς συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ συστήσῃ μέγαν φούρνον ἐν τῇ κωμοπόλει, νὰ ἐξάγῃ ἄρτον διὰ τοὺς ἔργατας καὶ νὰ ψῆνῃ τοὺς ἄρτους τῶν κατοίκων ἐνῶ πρὶν ἐκάστη οἰκογένεια εἶχε καὶ ἴδιον φούρνον διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς. Τοῦτο ἐθεώρει ὡς κατόρθωμα ἡρωϊκὸν ὁ χονδρὸκέφαλος χωρικός, ἐξανάπτων τὸν ἐγωϊσμὸν του ὥστε νὰ λέγῃ πολυλακίς εἰς τοὺς συντοπίτας του:

— Μωρέ, ἦσαστε ζωντόβολα κ' ἐγὼ σὰς ἐπολίτεψα!...

Δι' αὐτοῦ ὅμως τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ του μέσου ὁ Παντελῆς Καινούριος συνέπηξε παγίαν καὶ καλὴν περιουσίαν. Ἦδη ἀφίσας εἰς τὸ πόδι του τὸν δευτερότοκον υἱὸν του, τὸν δὲ Δημήτηρ ἀπασχολῶν μὲ τὸ κάρρον, περιήρχετο αὐτὸς τὰ οἰνοπωλεῖα ὅπου ἐπρόχίζε μετ' ἄλλων συνομιλικῶν τὴν γλώσσαν καὶ τὸν νοῦν εἰς διαφόρους διηγήσεις. «Ἄφρα-μαγκὸ βῆτα-ξερὸ, καρακαζέλια, ντουλαμάδες... γιόμισ' τὰ ποτήρια νὰ τ' ἀδειάσω ἐγὼ!» Ἐν τῇ οἰνοβρέκτῳ ὅμως αὐτῇ του χαριτολογία δὲν ἐλησμονεῖ ὁ Καινούριος νὰ παρεμβάλλῃ ἐπαίνους καὶ ἐγκώμια διὰ τὸν Βρανᾶν: «Δουλεῦτῆς μιὰ φορά!... ἀγαθὴ ψυχὴ!» Καὶ ἂν συνέπιπτε νὰ διέρχεται τοῦ οἰνοπωλεῖου οὗτος μὲ ἄλλους καρραγωγεῖς ἐκόπτετο διὰ νὰ τοὺς φέρῃ καὶ τοὺς κερᾶσῃ:

— Γιωργάκη, ἔλα... ἀπόλιγο!...

Καὶ ἐκάμμε τὸν ἓνα ὀφθαλμὸν μυστικῶς, ὑποψιθυρίζων καθ' ἑαυτὸν «ξέρ' ἢ ἀλπού...»

Ὅ,τι ἐσκότιζε τὰς ἐλπίδας αὐτὰς τῆς πολυζήρης ἀλωποῦς ἦτο ἡ σχέσις τοῦ Βρανᾶ μετὰ τῆς Ἀνθῆς. Τόρα ὅμως μετὰ τὴν ἀπότομον λύσιν τοῦ ἔρωτος ἐκείνου καὶ τῆς νέας στασεως τῶν διαθέσεων τοῦ Γεωργίου, ὁ ἤριζων παλιν ἠθροίσε πρὸ τῶν σκέψεων τοῦ φούρναρχο κ' αἱ ἐλπίδες του ἀνέτειλαν ὑπὲρ ποτε λαμπρότεραι.

Δὲν παρέλειπεν ἤδη στιγμὴν νὰ μὴ κολακεύῃ τὸν ἐγωϊσμὸν τοῦ νεαροῦ καρραγωγέως κατακρίνων τὸν Στριμμένον διὰ βαναύσων φρασεων ὅτι παρεγνώρισε τοιοῦτον γαμβρὸν, τὸν ὅποιον τόσοι καὶ τόσοι ἄλλοι πατέρες τὸν ἐπερίμενον παρακλητικοί.

Οὕτως ἦλθεν ὁ αὐγουστος. Ὁ μὴν αὐτὸς καθ' ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέρη θεωρεῖται ὁ καθ' αὐτὸ μὴν τῆς ἐργασίας, ὁ τροφοδοτῶν τοὺς ἄλλους ἐνδεκαμῆνας τοῦ ἔτους. Τὸν αὐγουστον γίνεταί, ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀλληγορικῆς παραστάσεως τοῦ Ἀντίου, ἀπτομένου τῆς πλουτοδοτείας μητρὸς καὶ ἀντλοῦντος νέας ἐξ αὐτῆς δυνάμεις. Οἱ χωρικοὶ τῶ ὄντι ἀντλοῦν νέας δυνάμεις διὰ νὰ συνεχίσουν καὶ κατὰ τὴν χειμερινὴν περίοδον τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου τὸν πολυμοχθον. Ἄλλος ἐδῶ θημωνιάζει τὸν σῖτον καὶ τὴν κριθὴν του, ἄλλος ἐκεῖ συλλέγει τοὺς καρπούς τῶν δένδρων του, ἄλλος παρέκει ἀπλώνει τὴν σταφίδα του. Ὁ ἔμπορος δὲν κύπτει πλέον εἰς τὰ κατὰστιχα του, οὔτε ὁ τοκιστὴς εἰς τὰς προσθαφαιρέσεις του. Ὅλοι μικροὶ καὶ μεγάλοι πασης τάξεως καὶ παντὸς φύλου, σπεύδουν εἰς τὴν ἐξοχὴν ν' ἀπολαύσουν τὴν ἀμοιβὴν τῶν κόπων των καὶ ν' ἀρυσθῶσιν ἐλπίδας.

Καὶ οἱ καρραγωγεῖς; Ἄ! δι' αὐτοὺς πρὸ πάντων ἐσήμανεν ἡ ὥρα τῆς ἐνεργείας. Εἰς τὰς τάξεις των ἐπέρχεται κατὰ τὸν αὐγουστον ἡ αὐτὴ ἀταξία καὶ σύγχυσις, ἣτις παρατηρεῖται εἰς τοὺς μύρμηκας κατὰ τὰ πρωτοβόχια. Ὅλα τὰ κάρρα καὶ αὐτὰ τὰ σεσαθρωμένα καὶ ἀπερριμμένα ὡς ἄχρηστα πισσαλείφονται καὶ τίθενται εἰς ἐνεργείαν. Ὅλοι οἱ ἵπποι καὶ αὐτοὶ οἱ γεγηρακότες, οἱ ἀδύνατοι, οἱ ἡμίτυφλοι, οἱ διερχόμενοι ἐν ἀσθματι ἐπωδῶν τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ βίου των, ζευγνύονται καὶ φορτώνονται καὶ κινοῦνται κατὰ διαφόρους διευθύνσεις: ὅλοι οἱ καρραγωγεῖς καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ πρὸ τριακονταετίας ὀδηγήσαντες κάρρον, ἐπανερχονται εἰς τὰς τάξεις των καὶ ἄλλοι νέοι χειροτονοῦνται ἐκ τοῦ προχείρου καὶ πυκνώνουν τὴν φαλαγγα. Καὶ τότε δύναται κανεὶς νὰ ἀναμετρήσῃ τὴν δύναμιν αὐτῶν, νὰ καταλάβῃ τὴν παντοκρατορίαν των...

— Παιδιά, τὰ σακκιά σας καὶ ἔς τοῦ Καζένης!...

— Παιδιά ἔς τὴν Μανωλάδα!...

— Ἐσεῖς ἔς τὰ Λαστέικα!...

— Ἐσεῖς ἔς τοῦ Μπουχιώτη!...

Οἱ ἀτυχεῖς σταφιδέμποροι τὰ ἔχουν χαμένα. Τὰ τηλεγραφήματα ἔρχονται σωρηδόν: «Στείλατε σταφίδα!... Φορτώσατε!... Ἀγοράσατε...» βραχέα κ' ἐπιτακτικὰ ὡς στρατιωτικὰ παραγγέλματα. Καὶ αὐτοὶ σπεύδουν, ζυγίζουσι, ἐκδίδουσι σμειώσεις, κόπτουσι τιμὰς, ἱππεύουσι καὶ τρέχουσι, τρέχοντες ἐπιθεωροῦν, ἐπιθεωροῦντες

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις, σκοπεύουσα νὰ προβῇ εἰς ἀναδιοργάνωσιν τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως καὶ σύστασιν Πανεπιστημίων ἐν Γαλλίᾳ, πλὴν τῶν ἄλλων ἐνεργειῶν αὐτῆς ἀνέθηκεν εἰς τινὰς τὴν μελέτην τῆς λειτουργίας τῶν Πανεπιστημίων διαφόρων κρατῶν. Ἐκ τούτων ὁ Pierre de Coubertin, ὅστις εἶχε λάβῃ τὴν ἐντολήν νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἐν Ἀμερικῇ Πανεπιστήμια, ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως τὴν ἐκθεσὴν του ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ, φέρωντι τὴν ἐπιγραφὴν «Τὰ πέραν τοῦ Ἀτλαντικοῦ Πανεπιστήμια» (Les Universités transatlantiques).

Ὁ συγγραφεὺς δὲν ἐξήτασε οὐδ' ἐπισκέφθη πάντα τὰ ἐν Ἀμερικῇ Πανεπιστήμια ἀπὸ τῆς Νέας Ὑόρκης, ὅπου ἀπεβίβασθη, ἀνήλθεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ ἀγγλικοῦ Καναδά, τὴν Κουεβέκην, ἐκεῖθεν δὲ μετέβη εἰς Σικάγον καὶ κατελθὼν μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Μισισσιπίη ἐπισκέφθη τὰ τῶν Νοτίων Πολιτειῶν καὶ διὰ τῆς Κολομβίας καὶ τῆς Οὐσιγκτῶνος ἐπανήλθεν εἰς Νέαν Ὑόρκην. Ἐν πάσαις δὲ ταῖς χώραις ταύταις τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ ἐν τῷ Καναδᾷ παρετήρησεν ὅτι καὶ ἡ ὀργάνωσις τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως καὶ ὁ βίος τῶν σπουδαστῶν εἶνε παντελῶς διάφορα τῶν ἐν Εὐρώπῃ, πλὴν τῆς Ἀγγλίας. Αἱ δύο κυριώτατα βάσεις τῆς ὀργάνωσεως τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἀμερικῇ εἶνε ἡ πλήρης ἐλευθερία, ἣτις διαφαίνεται ἐν πᾶσι τοῖς ἀκαδημαϊκοῖς θεσμοῖς καὶ ἡ πρακτικὴ χρησιμότης τῆς διδασκαλίας. Μεγίστη δὲ καταβάλλεται ἐπιμέλεια καὶ περὶ τὴν σωματικὴν ἀγωγὴν τῶν φοιτῶντων. Τὰ πανεπιστήμια τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς κείνται τὰ πλεῖστα ἐν τῇ ἐξοχῇ, παρὰ τὰς ὄχθας ποταμοῦ, ἐν τόποις γλοσροῖς καὶ συσκίσις. Αἱ δὲ γυμναστικά ἀσκήσεις ἀξιοῦνται ἐν αὐτοῖς ἴσῃ, ἂν μὴ μεζιζονας τιμῆς, καὶ τὰ γράμματα καὶ αἱ ἐπιστήμαι, πλειότερον δὲ χῶρον κατέχουσι αἱ διὰ τὸ Tennis καὶ τὸ Foot-ball καὶ τάλλα γυμναστικά παίγνια ὀρισμένοι πλατεῖαι ἢ τὰ ἐργαστήρια τῆς φυσικῆς καὶ τῆς χημείας. Πλὴν δὲ τῶν γυμναστικῶν παιγνίων καὶ τῶν γυμναστικῶν ἀσκήσεων, εἰς τινὰ Πανεπιστήμια, ὡς εἰς τὸ παρὰ τὴν Βοστώνην, εἰσήχθησαν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἀνθρωπομετρίας Sargent καὶ αἱ θεραπευτικαὶ ἀσκήσεις: ὁ καθηγητὴς οὗτος μετ' ἀκριβεστάτην καταμέτρησιν τοῦ σώματος ἐκάστου τῶν φοιτητῶν ἐπιβάλλει εἰς τοὺς ἔχοντας σωματικὰ ἐλαττώματα συνεχεῖς καὶ μεθοδικὰς ἀσκήσεις τῶν μυῶν πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν σωματικῶν αὐτῶν ἐλαττωμάτων καὶ προσέγγισιν εἰς τὸν κανονικὸν τύπον τοῦ ἀνθρώπου. Εἰσελθὼν εἰς τὸ γυμναστήριον, ἐν ᾧ ὁ καθηγητὴς τῆς ἀνθρωπομετρίας ἀσκεῖ τοὺς φοιτητὰς πρὸς τελειοποίησιν καὶ ἐξωράσιν τῶν σωμάτων των, ὁ κ. Κουβερτὲν ἐνόμισε πρὸς στιγμὴν ὅτι εὕρισκετο ἐν στάβλῳ ἵπποδρόμου.

Οἱ φοιτηταὶ τῶν Ἀμερικανικῶν πανεπιστημίων, κοινῇ ἔχοντες τὴν διαίταν, ἀπολαύουσι πληρεστάτης ἐλευθερίας. Ἐν Κανταβρίγια παρὰ τὴν Βοστώνην εἰς αὐτοὺς εἶνε ἀναθετιμένη ἡ διοίκησις τῶν

ἀγοράζουσι καὶ χαράσσουσι διὰ μολυβδίδος εἰς τὰ φύλλα τῶν σημειωματαρίων των γιγαντιαίας στίβας ἀριθμῶν. Καὶ οἱ καρραγωγεῖς φωνάζουσι, ἰδρώνουσι, φορτώνονται, τύπτουσι τοὺς ἵππους των κ' ἐκσπενδονίζονται εἰς τὰ ὀρεινότερα χωρία τῆς ἐπαρχίας μέχρι τῶν ἐπινειῶν αὐτῆς. Μόνη τροφή των καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα εἶνε ὁ ξηρὸς ἄρτος καὶ ὁ θρυμματώδης τυρὸς ἢ αἱ ἰσχναὶ ἐλαῖαι τοῦ ταγαρίου των. Μόνος των ὕπνος ὁ διακεκομμένος καὶ ἀνήσυχος, ἐν ὑποκλίπτουσι ἐπὶ τῶν σακκίων, ἐνῶ τὸ κάρρον φέρεται διὰ τῶν πετρῶν καὶ τῶν τριβῶλων καὶ μόνη των ἀπόλαυσις ὅταν κόπτουσι διὰ τοῦ μαχαίριου γραμμὰς ἐπὶ τοῦ κοντοῦ τοῦ μαστιγίου των.

Καὶ ὁ Βρανᾶς καὶ ὁ Δημήτρης συμμετέσχον τοῦ ἐργώδους ἐκείνου περτοῦ. Ἠνωμένοι μὲ πέντε ἄλλους συναδέλφους των εἰργάζοντο ἀκούραστοι ἡμέραν καὶ νύκτα, σπανίως ἐρχόμενοι εἰς τὴν κωμόπολιν. Ἠδύνατό τις νὰ πιστεῦσῃ ἐκ τούτου ὅτι ἐν τῇ ζάλῃ καὶ τῷ θορύβῳ τῆς ἐργασίας ὁ Βρανᾶς ἐλησμονεῖ τὸ νέον του πάθος ἐν τῇ δίψῃ τοῦ κέρδους ἀπεκοίμιζε τῆς καρδίας του τὰ αἰσθήματα, ὅπως ὁ Γαλαξειδιώτης ἐκεῖνος τοῦ ἀνεκδότου, ὅστις ἐπὶ τῇ εἰδήσει ὅτι ὁ λησταντάρτης Παπα-Κώστας ἤρχετο νὰ πατήσῃ τὴν πόλιν, ἐφευγεν ἐν τρώμῳ, φωνῶν πρὸς τὴν μνηστὴν του:—Ἐχε γειά, Χρυσούλα... δὲν εἶν' καιρὸς γι' ἀγάπαις!... Δὲν ἦτο ὅμως τοῦτο ἀληθές. Διὰ τὸν Βρανᾶν παντοῦ καὶ πάντοτε ἦτο καιρὸς δι' ἀγάπαις. Ὅσακις ἐπρόκειτο νὰ φράξῃ ὀπὴν τινὰ τοῦ σακκίου, ἢ τυχὸν κατὰ τὴν φόρτωσιν ἐσχίζετο που τὸ ἐνδύμα του καὶ ἦτο ἀνάγκη νὰ βραβῆθῃ, ἐνεθυμείτο εὐθύς τὴν πρόθυμον ἐργατικότητά τῆς Βασιλικῆς. Ἐ, πῶς θὰ τὸ ἔρραπτεν αὐτὴ χαρούμενη, μὲ τὰ μασουρωτὰ δάκτυλά της!... Συνέκρινε πολυλακίς εἰς τοὺς δρόμους τὰς ἀπαντωμένους νεανίδας πρὸς αὐτὴν καὶ τὴν εὕρισκε πάντοτε ὑπερέχουσαν. Κ' ἐνίοτε μέσῳ τοῦ σωροῦ τῶν σακκίων καὶ τοῦ πυκνοῦ συμπλέγματος τῶν ἀκτινῶν τῶν τροχῶν, ἐνόμιζεν ὅτι διέκρινε μίαν γελαστὴν ξανθόμαλλον μορφήν ἣτις τὸν ἔβλεπε πονηρῶς ὡς νὰ τῷ ἔλεγε: «Ἀγάπα με!... ἀγάπα με!» Καὶ δὲν ὠργίζετο διὰ τοῦτο καθόλου ὅπως ἄλλοτε ὁ καρραγωγεὺς.

Εἶνε ἀληθές ὅτι πολλὰκις ἐν τῇ ἐξελίξει αὐτῇ τῶν νέων του σκέψεων προέβαλεν αἴφνης ἄλλη σκέψις, ἡ τοῦ παλαιοῦ ἔρωτός του, ἄλλη μορφή, ἡ μορφή τῆς Ἀνθῆς, κ' ἐβάρυνε τὴν καρδίαν του ὅπως ἡ σιὰ δράκου σκοτίζει αἴφνης τὴν ὄψιν λίμνης ὅπου ἐπαιξε πρὶν χρυσὸς ἥλιος. Ἄλλ' ὁ νέος ἤθελε νὰ λησμονήσῃ πλέον. Μετὰ ἓνα βαθὺν στεναγμὸν ἐφώνει πρὸς ἑαυτὸν ἀμεριμνῶς δῆθεν:

— Μπα, κουταμάρες!...

*Ἐπιτα σονίζου.

ΑΝΑΡΑΞ ΚΑΡΚΑΒΙΤΕΑΣ.

εις την διαίταν αυτών ἀφορώντων, ἐκλέγουσι δ' οἱ φοιτηταί τοὺς μαγεύρους καὶ τοὺς θεράποντας, καὶ ἀπὸ κοινοῦ καταβάλλουσι τὰς δαπάνας. Ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Ἀμχερστ, εἰς ὃ εἶνε εἰσηγμένη ἐπίσης καὶ ἡ ἀνθρωπομετρικὴ γυμναστικὴ, οἱ φοιτηταί μετέχουσι καὶ τῆς διαιτητικῆς τοῦ πανεπιστημίου. Πλὴν τῆς ἀκαδημαϊκῆς συγκλήτου ὑπάρχει καὶ σύγκλητος ἀποτελουμένη ἐκ δέκα φοιτητῶν, ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν συμφοιτητῶν αυτών. «Ἐνώπιον τῶν νεαρῶν τούτων συγκλητικῶν, λέγει ὁ Κουβερτέν, φέρονται πάντα τὰ ζητήματα, τὰναγόμενα εἰς τὴν τάξιν καὶ τὴν εὐπρέπειαν ἴδουσι δ' ἐκεῖνοι πάντα κατὰ βούλησιν, ἢ δ' ὑπογραφή τοῦ προέδρου καθίστησι τὰς ἀποφάσεις αυτών ἐκτελεστάς καὶ ἀμετακλήτους.»

Ἀναμφισβήτητος καὶ καταφανὴς εἶνε ἡ ῥοπή, ἣν τὰ ἀγγλικά πανεπιστήμια ἔσχον εἰς τὴν ῥύθμισιν τῶν ἀμερικανικῶν. Ὡς ἐν τοῖς ἀγγλικῶν κύριος σκοπὸς τῶν σπουδῶν θεωρεῖται ἡ γνώσις τῆς κοινωνίας, καὶ πληρεστάτη παρέχεται εἰς τοὺς σπουδαστάς ἐλευθερία, καθέλου δ' ἐπιδικώκεται ἡ σωματικὴ καὶ διανοητικὴ μόρφωσις αυτών, οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἀμερικανικοῖς. Προσθεθείσθω δ' ὅτι καθὼς τὰ ἀγγλικά οὕτω καὶ τὰμερικανικά πανεπιστήμια διαθέτουσιν ἀφθόνους πόρους, πλουτισθέντα ἐκ δωρεῶν καὶ κληροδοτημάτων γενναίων εὐεργετῶν. Πάντα σχεδὸν ἰδρύθησαν ὑπὸ πλουσίων ἰδιωτῶν, ὧν φέρουσι τὸ ὄνομα. Εἶνε δ' ἀξία σημειώσεως ἡ τάσις πολλῶν πλουσίων Ἀμερικανῶν, μάλιστα δὲ τῶν ἐκ μικρῶν ἀναδειχθέντων μεγάλων, εἰς τὸ νὰ προστατεύουσι τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας. Ἄνδρες πολλῶν ἀμοιροῦ παιδείας, δι' ἐργασίας ἀκαταπονήτου πλουτήσαντες, κάμνουσιν ἀρίστην καὶ ὠφελιμωτάτην ἤρησιν τοῦ πλούτου των. Συνειδότες οὗτοι ὅτι εὐεργετοῦσι μὲν τὴν κοινωνίαν καὶ οἱ ζητοῦντες νὰ ἐπουλώσωσι τὰς πληγὰς αὐτῆς διὰ τῆς πρὸς τοὺς πάσχοντας φιλανθρωπίας, ἀλλὰ πολλῶν μείζονος τιμῆς εἶνε ἀξίος οἱ συντελοῦντες εἰς τὴν πρόληψιν τῶν κακῶν διὰ τῆς διαδόσεως τῶν φώτων, προτιμῶσι τῆς συστάσεως ἀγαθοεργῶν καταστημάτων τὸν πολλαπλασιασμὸν καὶ τὴν προαγωγὴν ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἰδρυμάτων. Εἰς τούτων, ὁ Λύκ, συνέστησεν ἐπὶ τῶν Βραχωδῶν Ὁρέων τὸ τελειότατον τοῦ κόσμου ἀστεροσκοπεῖον ἄλλος δὲ τις ὀνόματι Κόρνελλ, παντελῶς ἀγράμματος, ὅστις ἀπὸ ἀπλοῦ χειρῶνακτος ἐγένετο πᾶμπλουτος, συνέστησε κατὰ τὸ γῆρας του χάριν τῶν ἀπῶρων σπουδαστῶν τὸ ἐν Ἰθάκῃ πανεπιστήμιον, ἐν ᾧ χίλιοι τετρακόσιοι περίπου νέοι ἐκπαιδεύονται σχεδὸν δωρεάν, ὡς οἰκτρόφοι. Πλεῖστα δ' ἄλλα πανεπιστήμια ἰδρύθησαν διὰ τῆς γενναιοδωρίας τοιούτων ἰδιωτῶν, ὡς τὸ πανεπιστήμιον Χόπκινς ἐν Βαλτιμόρη, τὸ πανεπιστήμιον Τούλαν ἐν Νέα Ἀδρηλίξ κλπ.

Ἐγνωεῖται ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν πανεπιστημίων τοῦ νέου κόσμου δὲν ἀποτελοῦνται ἐκ τῶν κεκανονισμένων ἐν τοῖς Εὐρωπαϊκοῖς ἀπὸ τῶν μεσαιωνικῶν χρόνων τεσσάρων ἢ πέντε σχολῶν, ἀλλ' ἄλλαι μὲν τῶν σχολῶν τούτων ἐλλείπουσιν ἐν τοῖς ἀμερικανικοῖς, ἄλλαι δὲ παντελῶς ἀνήκουστοι ἐν Εὐρώπῃ λειτουργοῦσι καὶ ἀκμάζουσιν. Ἐν Ἀμερικῇ φιλοσοφικὴν σχολὴν λ. χ. δὲν ἔχουσι πολλὰ ἀμερικανικά

πανεπιστήμια. Τούναντίον δὲ ὁ πρακτικὸς νοῦς τῶν Ἀμερικανῶν ἐπολλαπλασίασε τὸν ἀριθμὸν τῶν σχολῶν, ἀναλόγως τῶν ὁσημέραι αὐξανουσῶν ἀναγκῶν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας. Κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ὁ Βάσιγκτων συνέλαβε τὴν ἰδέαν τῆς ἰδρύσεως ἀμερικανικοῦ πανεπιστημίου ἐν τῇ φερωνύμῳ αὐτοῦ πρωτεύουσῃ τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν, ἣτις τότε ἐκαλεῖτο Ὁμόσπονδος πόλις. Κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ Βάσιγκτωνος συκιστᾶτο ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ «Σχολεῖον τῶν πολιτικῶν καὶ διοικητικῶν ἐπιστημῶν,» περιλαμβάνον τέσσαρας σχολὰς τὴν τῆς ἱατρικῆς, τὴν τῆς μεταλλευτικῆς, τὴν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ τὴν τῆς νομικῆς καὶ τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν. Ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Μίτσιγκαν, ὅπερ ἔχει πεντακισχιλίους φοιτητάς, ὑπάρχει καὶ κλινικὴ ὁδοντοιατρικῆς, ἣν ἐπισκεφθεὶς ὁ κ. Κουβερτέν περιγράφει ὡς ἐξῆς:

«Ἐν εὐρυτάτῃ αἰθούσῃ, λέγει, ἐν ἣ ὑπάρχουσι πεντήκοντα περίπου κινήται καὶ διηρθρωμένα ἔδρα, οἱ μαθητεύοντες ὁδοντοῖατροι ἀσκοῦνται εἰς τὸ ἔργον, ἀποσπῶντες ἀμισθί τοὺς ὀδόντας παντὸς βουλομένου ὁ δὲ καθηγητὴς ἐπιβλέπει ὅτε μὲν τοῦτον, ὅτε δ' ἐκεῖνον, ἄλλους ὀδηγεῖ, ἄλλους συμβουλεύει, ἄλλων λύει τὰς ἀπορίας. Πληροὶ δὲ τὴν αἰθουσαν ὁμοῦ τις ἰδιόζουσα, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ὁσῶν παντοδαπῶν φαρμάκων ἄπαντες οἱ σπουδασταὶ φαίνονται ἀπησχολημένοι, ἐτάζοντες μετὰ σπουδῆς ἀγρίας τὰς σιαγόννας τῶν πελατῶν, ξέροντες, λειαινόντες, πληροῦντες, ἐξορῶσοντες ὀδόντας. Ἐργάζονται δὲ καὶ γυναῖκες ἐν τῇ αἰθούσῃ· διότι δὲν θεωρεῖται βεβαίως ἐπουσιῶδες προσὸν τὸ ὅτι θὰ δύνανται ἐν ταῖς οἰκογενεαῖς, παρ' αἷς θὰ ζητήσωσιν ἐν τῷ μέλλοντι νὰ προσληθῶσιν ὡς παιδαγωγοί, νὰ παρέχωσι τὴν συνδρομὴν των εἰς τοὺς ὀδονταλγοῦντας.»

Ὁμολογουμένως δὲν εἶνε πρᾶγμα σύνθητος ὁδοντοιατρικὴ κλινικὴ ἄλλὰ πολλῶν παραδοξότερα εἶνε ὅσα ἀναγινώσκωμεν περὶ ἀκαδημαϊκῆς ἐμπορικῆς σχολῆς τοιαύτη σχολὴ λειτουργεῖ ἐν τῷ ἐν Ὀντάβα τοῦ Καναδά πανεπιστημίῳ, ὅπερ ἀποτελεῖται ἐκ τεσσάρων σχολῶν τῆς φιλοσοφικῆς, τῆς τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, τῆς μηχανικῆς καὶ τῆς ἐμπορικῆς. Τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ, ἀρκούτως πρωτότυπον, περιγράφει ὁ κ. Κουβερτέν ἐν τοῖς ἐπομένοις, ἅτινα μεταφράζομεν ἐπὶ λέξει:

«Ἐν τῷ κέντρῳ τῆς αἰθούσης τῆς διδασκαλίας ὑπάρχουσι τὰ θρανία τῶν φοιτητῶν καὶ τοῦ καθηγητοῦ ἢ ἔδρα· περιφράσσεται δ' ἡ αἰθουσα κατὰ τὰς τρεῖς πλευρὰς αὐτῆς ὑπὸ δρυφάκτων, ἐφ' ὧν ἐπίκειται δικτυωτὸν ἐκ σιδηροῦ σύρματος ἔχον κατὰ διαστήματα ἴσα θυρίδας ὅπισθεν δὲ τοῦ δρυφάκτου εἶνε εὐρὺς διάδρομος, ὅπως δι' αὐτοῦ προσέρχονται εἰς τὰς θυρίδας οἱ ὑποκρινόμενοι τοὺς συναλλασσόμενους. Ἐπερὶν ἑκάστης τῶν θυρίδων εἶνε ἀναγεγραμμένη ἀνὰ μία ἐπιγραφή ἄσφάλειαι, προεξοφλήσεις, ταμείον, ταχυδρομείον καὶ τηλεγράφος κλπ. κλπ. Ἐκεῖ δ' οἱ μαθηταὶ προσποιῶνται ὅτι ἐκτελοῦσι παντοίας ἐμπορικὰς ἐργασίας μεγάλας καὶ μικρὰς, ἀπαρράλλακτος ὡς θὰ ἔκαμον ἂν πράγματι ἦσαν οἱ ὑποκρινόμενοι πρὸς ὄραν ὅτι εἶνε, ἦτοι μεστῆται, λογισταί, διευθυνταί

ἐμπορικῶν οἰκῶν, τραπεζίται κλπ. Πρὸς εὐκολίαν τῶν ἰδανικῶν συναλλαγῶν των ἔχουσιν ἴδια χαρτονομίσματα 5, 20, 50, καὶ 100 δολλαρίων, φέροντα τὰ σήματα τῆς σχολῆς μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς Τραπεζα τοῦ ἐν Ὀντάβα πανεπιστημίου. Δυσκολωτέρα κᾶπως εἶνε ἡ παράστασις τῶν ἐμπορευμάτων ἀλλ' ἐπειδὴ ὅπωςδὴποτε ἐν τοῖς γραφείοις τὰ πάντα εἶνε δυνατόν νὰ παρασταθῶσι διὰ χάρτου, τὰ ἐμπορεύματα ἀντικαθίστῶνται διὰ φύλλων χρωματιστῶν χάρτου, ἐφ' ὧν γράφεται ὁ ἀριθμὸς τῶν τόνων πρὸς παράστασιν τῆς ποσότητος ἐκάστου ἐμπορεύματος. Ἀρκετὴ δὲ προμήθεια χάρτου ὑπάρχει ἐν ἔρμαρτοῖς τῆς αἰθούσης μετ' ἐπιγραφῶν δι' ἐπιστολάς, λογαριασμοὺς, ἀποδείξεις κλπ. Ἴδου λοιπὸν, αὐριον εἶνε ἡ τελευταία τοῦ μηνός τρεῖς τῶν φοιτητῶν καθήμενοι ἐπὶ ἐνὸς θρανίου ἐργάζονται συντόμως ὅπως παρασκευάσωσιν ὅλην τὴν ἐργασίαν, τὴν ἀπαιτούμενην κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ μηνός, προσέχοντες μὴ παραλίπωσιν ἢ λησμονήσωσι τίποτε. Καθήμενοι ἐγγύτητα ἀλλήλων τὴν μὲν κεφαλὴν κλίνουσιν ἐπὶ τῶν φύλλων μεγάλου καταστήχου, στηρίζοντες δὲ τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τοῦ θρανίου ἀναδιφῶσι διὰ τῶν δακτύλων τὴν κόμην κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν μαθητῶν ὅλου τοῦ κόσμου, ἣτις ἐμφαίνει μεγίστην ἔντασιν

προσοχῆς καὶ σκέψεως. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἄλλοι προσέρχονται εἰς τὰς θυρίδας, ἀγοράζουσι, πωλοῦσι ζητοῦσι πληροφορίας ὁ δ' αἰδουσιμώτατος καθηγητὴς (διότι τὸ ἐν Ὀντάβα πανεπιστήμιον εἶνε καθολικόν), ἔχων ἐφημερίδα ἀνὰ χεῖρας, δεικνύει τὰς τιμὰς τοῦ χρηματιστηρίου κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τοιχοκολλᾶται τηλεγράφημα ἀγγέλλον τὸ ναυάγιον πλοίου, ὅπερ ἀληθῶς ἀποπλεύσαν τοῦ λιμένος τοῦ Μοντρεῶς καὶ ἀληθῶς ναυαγήσαν, εἶχε κατὰ φαντασίαν φορτωθῆ ὑφ' ἐνὸς τῶν μαθητῶν, ὅστις ἐνεκα τῆς ἀπωλείας τοῦ φορτίου κατεστράφη δῆθεν. Ὁ ἄθλιος δὲν εἶχε συλλογισθῆ ν' ἀσφάλισεν τὸ φορτίον. «Ἄς σοῦ γείνη λοιπὸν αὐτὸ μάθημα διὰ νὰ προσέχῃς ἄλλοτε!» στραφεὶς πρὸς αὐτὸν εἶπεν ὁ καθηγητὴς, ἐν εἶδει παραμυθητικοῦ λόγου.»

Ταῦτα ἀναμφισβήτητος καὶ εὐφρέστατα εἶνε καὶ μεθοδικώτατα, ἀλλ' ὑπὲρ τὸ δέον πρακτικά. Κατὰ τοῦτο δὲ τὰμερικανικά πανεπιστήμια δὲν εἶνε βεβαίως ἀξία μιμήσεως. Ὑπάρχουσιν ὄρια τινα, τὰ ὅποια δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπερβῆ ἡ ἀκαδημαϊκὴ διδασκαλία, ἢ πρωτίστως εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἐπιστημῶν ὀφείλουσα ν' ἀποβλέπη, διότι ἄλλως κινδυνεύει ἀποδυναστεύμενη νὰ μεταδληθῆ εἰς θεραπευτικὰ κερδοσκοπικῶν ἐπιχειρήσεων. * Π.

Ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην ἐκδοθέντων εἰς ὀγκώδη τόμον «Ποιητικῶν ἔργων» τοῦ Κερκυραίου ποιητοῦ κ. Γ. Μαρκορά, ἀποσπῶμεν προχείρως τὰ ἐξῆς τρία χαριστάτα ποιήματα, ἐπιφυλασσόμενοι ἐν προσεχῇ φύλλῳ τῆς «Ἐστίας» νὰ δημοσιεύσωμεν μακρὰν βιβλιογραφίαν περὶ τοῦ βιβλίου τούτου τοῦ περιποιούντος ἀληθῶς τιμὴν εἰς τὴν νεοελληνικὴν ποίησιν. Σ. τ. Δ.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΜΟΥ ΛΙΑΝΟΤΡΑΓΟΥΔΑ

Βραδυνὸ τραγοῦδι

Εἶνε κρῖμα ν' ἀντηχήσῃ
Τ' ὄνομά σου 'ς τὸν ἀέρα
Μ' ὅσα ὁ κόσμος ὅλην μέρα
Τοὺς ἀντίλαλους ξυπνᾷ.

Τώρα εδράδουσε κ' ἡ φύση,
Ἄπο ἀγάπην μαγεμένη,
Τοῦτο τὸ νόημα προσμένει
Μὲ μιαν ἄκρα σιγαλιά.

Ἄπ' τὰ χεῖλιν μου τὸ κλέφτει
Κάθε ζέφυρος μὲ βία,
Καὶ Μαρία, παντοῦ, Μαρία
Ν' ἀντηχᾷ τριγύρω ἀκοῦς.

Νά! — τ' ἀγροίκησε καὶ πέφτει
Ὁλογλύγορα ἐν ἀστέρει,
Δίχως ἄλλο νὰ τὸ φέρῃ
Πᾶει δὲ κόσμους μακρουνούς.

Θυμητικὸ

Τὰ λίγα μαλλιά σου
Ποῦ κλειῶ μὲς τὸ χέρι
Ν' ἀρπάξῃ τ' ἀέρι
Τοῦ κάκου ζητῷ.

Στ' ὠραῖό σου κεφάλι
Τῆς αὔρας τὰ χνότα
Ἄς παῖξουν ὡς πρῶτα
Μὲ τὰλλα μαλλιά.

Ἐτοῦτα θε νᾶναι
Κουφὴ μου λατρεία,
Κλεισμένα δὲ μία
Καρδοῦλα χροσφί.

Αὐτὴν ὁ πιστός σου
Γιὰ πάντα θὰ βάλῃ
Ἀπάνου 'ς τὴν ἄλλη
Ποῦ ἀκέρηα δὲ κλεῖ.

Φωτογραφία

Ὅχι ἀνθρώπινο κοντύλι
Δὲ δὲ ἰστόρησε, Θεά!
Πνέουν, ταραζοῦνται τὰ χεῖλιν,
Κυματίζουν τὰ μαλλιά.

Λέει καθένας ὅπου βλέπει
Τέτοιο πλάσμα τοῦ φωτός:
Γιὰ ζωγράφος δὲν τῆς πρέπει
Παρ' ὁ Ἥλιος μοναχός.

Τὸν ἐμάγεψες καὶ τόση
Φλόγα αἰσθάνθη ἐρωτικῇ
Ὅπου ἐδῶ νὰ δὲ τυπώσῃ
Μιὰ δὲν ἔκαμε στιγμῇ.

Τὰ ματάκια σου, Θεά μου,
Σὺν τὸν ἥλιο θαυμαστά,
Ὅμοια εἰκόνα 'ς τὴν καρδιά μου
Ξάφνου ἐχάραξαν καὶ αὐτά.

ΓΕΦΑΙΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΤΟΥ ΕΛΕΦΑΝΤΟΔΟΝΤΟΣ

Πολλά πολλάκις ἐγράφησαν ἐπὶ τῷ σκοπῷ ν' ἀποδείξωσι κατὰ συμπερασματικὸν τρόπον, ὅτι εἰς οὐχὶ μεμακρυσμένον μέλλον ἢ προμνηθεῖα τοῦ ἐλεφαντόδοντος ἢ παύση καθ' ὅλοκληρίαν συγγραφεῖς δὲ τινες ἐμπνεόμενοι καὶ ὑπὸ τῆς φαντασίας ἀπετόλμησαν νὰ προειπωσιν, ὅτι ἐντός ὀλίγων μόνον ἐτῶν τὰ ἐξ ἐλεφαντόδοντος κοσμήματα θ' ἀποθησαυρίζωνται ὡς σπανιότατα κειμήλια.

Αἱ ἀνάγκαι τὰς ὁποίας ὁ κόσμος ἔχει τοῦ πολυτίμου τούτου εἴδους ἐξηρτῶντο κυρίως πάντοτε ἀπὸ τῶν ἐξ Ἀφρικῆς προμνηθειῶν. Πολλοὶ ἐκ τῶν περιηγητῶν δύνανται ἔτι νὰ ἐνθυμῶνται τὸν καιρὸν ἐκεῖνον κατὰ τὸν ὁποῖον οἱ ἐλέφαντες ἦσαν ὄρατοὶ εἰς μικρὰν τινα πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος ἀπόστασιν, ἀλλ' εἶνε γεγονός ἀξιοπαρατήρητον ὅτι τὰ ζῶα ταῦτα ἅμα τῇ ἐμφάνεισιν τῶν λευκῶν ἀποσύρονται καὶ μετὰ τῆς ἐπὶ τὰ πρόσω πορείας τοῦ πολιτισμοῦ ἐξειδιώθησαν καταφυγόντα μακρὰν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀφρικῆς· τὴν δὲ σπανίως βλέπει τις ἐλέφαντας εἰς μέρη τινὰ πρὸς μεσημβρίαν τοῦ ποταμοῦ Ζαμβέζη.

Τὸ γεγονός τοῦτο ἀναμφιβόλως συνετέλεσε σημαντικῶς εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν προμνηθειῶν τοῦ ἐλεφαντόδοντος· κατὰ τὰ πέντε παρελθόντα ἔτη, καθότι τὰ μέρη εἰς τὰ ὁποῖα διατρίβουσι νῦν οἱ ἐλέφαντες τοσοῦτον εἶνε ἀπομακρυσμένα τῶν λιμένων τῆς φορτώσεως, ὥστε καθιστῶσι δύσκολον τὸ ζήτημα τῆς μεταφορᾶς. Ἡ γνώσις τοῦ γεγονότος ἔκαμνε πάντα μετερχόμενον τὸ ἐμπόριον τοῦτο ν' ἀμφιβόλλη περὶ τῆς πιθανότητος ὅτι ὁ Ἑμὶν Πασσᾶς ἤδυνάτο νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἀφρικῆς ποσότητά τινα ἐλεφαντόδοντος, μολοντός· πολλάκι ἐκθέσεις ἐγράφησαν ἐν τῷ τύπῳ ὅτι ὁ περιηγητὴς οὗτος εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ 60 τόπους ἐλεφαντόδοντος· καὶ αἱ διαδοθείσαι περὶ τούτου εἰδήσεις προέβησαν πολὺ πορρωτέρω τῶν ἐκθέσεων, καθότι ἀνεφέρητο, ὅτι Γερμανοὶ τραπεζίται ἠρωτήθησαν, ἂν ἐσκόπευσαν νὰ προκαταβάλωσι τὸ ποσὸν ἐξήκοντα χιλιάδων λιρῶν ἀπέναντι τοῦ ἐλεφαντόδοντος, ὅτε οὗτος θὰ ἔφθανεν εἰς τὴν παραλίαν.

Οἱ ὀδόντες τοῦ ἐλεφάντος φέρονται ὡς κοσμήματα ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἢ τῶν ὤμων αὐτῶν· καὶ ἵνα μὴ διολισθήσωσι πολλάκι προσκολλῶνται εἰς εἶδος τι κλωθεῖον συγκαίμενον ἐκ τεσσάρων κοντῶν τεμαχίων ζύλου. Οἱ μεγάλοι καὶ βαρεῖς ὀδόντες ἐξηρτῶνται εἰς κάμακα καὶ φέρονται ὑπὸ δύο ἰθαγενῶν. Τινες τῶν μεγίστων γνωστῶν ὀδόντων ἐζύγισαν ἀπὸ 170 μέχρι 180 λιτρῶν ἕκαστος· ἀλλ' οὗτοι εἶνε σπάνιοι, ἐν ᾧ ὀδόντες ἔχοντες ἀπὸ 80—100 λιτρῶν βάρους ἕκαστος συχνάκις πωλοῦνται εἰς τὰ δημοπρατήρια τοῦ Λονδίνου.

Δυσᾶρεστον εἶνε ὅτι ὀλίγον γινώσκωμεν τ' ἀφορῶντα τὴν ἡλικίαν εἰς ἣν δύνανται νὰ φθάσωσιν ἐν τῇ ἀγρίᾳ τῶν καταστάσεσι οἱ ἐλέφαντες. Πολλὸ δὲ θὰ παρεῖχε τὸ διάφορον, νὰ γνωρίζη τις τὴν ἡλικίαν ἐνός τῶν λαμπρῶν ἐκείνων ζῶων τὰ ὁποῖα ἔχουν χαυλιόδοντας ζυγίζοντας καὶ τοὺς δύο ἁμοῦ, ὡς λέγεται, τριακοσίας λίτρας. Καὶ ἕτερον ζήτημα οὐδέποτε ἐπαρκῶς ἐξερευνηθέν εἶνε τούτο: ἂν οἱ μικροὶ ὀδόντες οἱ πρὸς κατασκευὴν σφαιρῶν χρήσιμοι, οἱ πλείστοι τῶν ὁποίων κατὰ μέσον ὄρον ζυγίζουσιν ἀπὸ 5 ἕως 10 λιτρῶν ἕκαστος εἶνε οἱ μεγάλοι ὀδόντες κατὰ τὴν πρώτην αὐτῶν ὀδοντοφυίαν, ἢ τὸ πρῶτον διαφόρου εἴδους ἐλεφάντων. Τῶν πλείστων αἱ γνώμαι ἀποκλίνουσι πρὸς τὸ τελευταῖον τοῦτο.

Ὁ μαλακὸς ἐλεφαντόδοντος πάντοτε ἔχει μεγαλύτεραν τοῦ σκληροῦ τιμὴν ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ φυτικῷ τῷ λόγῳ οἱ ὑγιεῖς ὀδόντες ἔχουν περισσοτέραν ἀξίαν τῶν ἐχόντων ῥιγγατά, ἢ ἄλλας ἐλλείψεις. Οἱ μεγάλοι ὀδόντες εἶνε κοῖλοι πρὸς τὰς ρίζας τῶν καὶ τὸ κοίλωμα τοῦτο προερχόμενον ἐκ παθήσεως κατέχεται ἐπὶ τι διάστημα, ὑποτίθεται δὲ ὅτι προξενεῖ εἰς τὸ ζῶον ὑπερβολικὸν πόνον καὶ δύνεται ἴσως νὰ ἐξηγήσῃ τὴν φοβερὰν βοήθῃν ἣτις, καθ' ἣ ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν περιηγητῶν ἀναφέρεται, συχνάκις ἀκούεται εἰς τὰ μέρη, ὅπου διατρίβουσιν οἱ ἐλέφαντες.

Ἡ ζήτησις τῶν σφαιρῶν τῶν σφαιριστηρίων ἐπιῦξεν σημαντικῶς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Ὑπάρχει μεγάλη κατ' ἔτος ἐξόδουσι τῶν τεμαχίων ἐκείνων τοῦ ἐλεφαντόδοντος, ἐξ οὗ κατασκευάζονται αἱ σφαῖραι αὐταί. Πράγματι αἱ ὑψηλόταται τιμαί, τὰς ὁποίας πληρώνουσι διὰ πᾶν εἶδος ἐλεφαντόδοντος διδεται δι' ὅσα εἰς τὸ ἐμπόριον εἶνε γνωστά ὡς τεμάχια κεκοιμημένα ἐπίτηδες διὰ σφαιρας σφαιριστηρίων, καὶ τῶν ὁποίων ἕκαστον γενικῶς ζυγίζεται ἀπὸ ὀκτώ ἕως δέκα τρεῖς λίτρας. Ταῦτα τὰ τεμάχια ἀναμφιβόλως ἐλήφθησαν ὡς βάσις ὑπὸ τινος δημοσιογράφου ἀναγγελλάντος, ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ ἐλεφαντόδοντος ἀνῆλθε εἰς δύο χιλιάδας λίρας στερελίνας τὸν τόνον καὶ ἔτι πλέον. Τοιαύτη περιπευ κατὰ μέσον ὄρον τιμὴ θὰ ἐπληρώνετο μόνον διὰ τὸν καλλίστην ποιότητος ἐλεφαντόδοντα τὸν πρὸς κατασκευὴν σφαιρῶν σφαιριστηρίων καταλληλότερον ἐνῶ εἰς ἕκαστον σφαιρῶν τεμάχια ὑπάρχει ποσότης τις κατωτέρου καὶ ἐλαττωματικοῦ ἐλεφαντόδοντος, ὅστις ἀξίζει μόνον τεσσαράκοντα μέχρι πενήκοντα λίρας τὸν στατήρα. Ἐκτιμῶν δὲ τις κατὰ μέσον ὄρον τὴν σήμερον ἀξίαν τοῦ ἐλεφαντόδοντος περὶ τὰς 1300 λίρας τὸν τόνον εἶνε ἐγγύτατα τῆς πραγματικῆς ἀξίας του, ἥτις πρὸ 25 ἐτῶν δὲν ὑπερέβαινε τὰς 600 μέχρι 650 λίρας τὸν τόνον.

Κατὰ τὰ εἴκοσι παρελθόντα ἔτη 9,144 τόνοι ἐλεφαντόδοντος προσηνεύθησαν εἰς τὰ δημοπρατήρια τοῦ Λονδίνου ὅπου εἶνε τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου αὐτοῦ. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν καταστροφὴν 450,000 περίπου ἐλεφάντων. Ἀλλ' ἵνα λάβωμεν πληρεστέραν ἰδέαν περὶ τοῦ πλήθους τῶν ἐν Ἀφρικῇ εὐγενῶν τούτων ζῶων ἀνάγκη νὰ ἐνθυμηθῶμεν, ὅτι ὁ ἀνωτέρω πίναξ περιλαμβάνει μόνον τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐλεφάντων, οἵτινες ἐφρονεύθησαν χάριν τῶν ὀδόντων αὐτῶν καὶ νὰ γνωρίζωμεν ὅτι μόνον οἱ ἄρρενες ἔχουσι τοὺς χαυλιόδοντας, ἐξ ὧν λαμβάνεται ἡ πολυτίμος τοῦ ἐμπορίου ὕλη.

Ἄν δὲ τινες ἐξέφρασαν τὴν γνώμην, ὅτι μέγα ποσὸν ἐλεφαντόδοντος μετακομισθέντος ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἀφρικῆς ἐλήφθη ἐκ τῶν λευκῶν νεκρῶν ἐλεφάντων, αἱ κάλλιστα εἰδήσεις μνηστεύουσιν ὅτι σχεδὸν ἅπαν τὸ ὕλικόν ἐλήφθη ἀπὸ ἐλεφάντων φρονευθέντων ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ.

Καὶ ὅμως οἱ ἰθαγενεῖς οἱ μετακομιζόντες τὸν ἐλεφαντόδοντα ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ εἰς τὰ παράλια δὲν θεωροῦσιν ὡς σπουδαῖόν τι τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν κατ' ἔτος φρονευμένων ἐλεφάντων ἵνα προμνηθεύσωσι τὸ ζητούμενον ὑπὸ τοῦ ἐμπορίου ποσὸν ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἀγέλας τὰς διαιτωμένας ἀνὰ τὰς εὐρείας πεδιάδας τοῦ ἐσωτερικοῦ, ὥστε εἶνε πιθανώτατον, ὅτι ποσὰ μεγάλητερα ἐλεφαντόδοντος δύνανται νὰ ἐξαχθῶσι, ὅταν ἀνοιχθῇ ἡ εὐρεία ἡπειρος τῆς Ἀφρικῆς.

Κατὰ τὸ Ἀγγλικόν.

Ε. Α. Α.

ΑΝΑΓΕΚΤΑ

Πνευματικὴ ἰδιοκτησία. Καὶ παρ' ἡμῶν ὑπάρχει ἀνεκῆθεν ἡ συνήθεια εἰς τὰ ἐντός χουσοχάρτου ζαχαρωτὰ νὰ προστίθεται καὶ ἐντυπὸν τι δίστιχον, συστηματικώτερον ὅμως ἐγένετο τοῦτο ἐπ' ἐσχάτων ἐν Βιέννῃ, ὥστε καὶ δικη προέκυψεν ἐκ τούτου. Οἱ ἰδιοκτῆται αὐτοματικῶν μηχανημάτων, εἰς τὰ ὁποῖα ῥίπτων τις μικρὸν νόμισμα λαμβάνει ζαχαρωτὸν ἢ τεμάχιον σοκολάτας, ὅπως καταστήσῃσι μᾶλλον περιζήτητα τὰ ἐμπορεύματα τῶν περιτύλισσον ταῦτα εἰς τεμάχια χάρτου ἐντύπου περιέχοντος στιχούς. γινώμας καὶ ἀνεκῆστα γνωστῶν συγγραφέων. Ἀλλ' εἰς ἐκδότης κατήγγειλε τὴν τοιαύτην κλοπὴν τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας καὶ ὁ κάτοχος τῶν αὐτοματικῶν μηχανημάτων καὶ τῶν φιλολογικῶν ζαχαρωτῶν κατεδικάσθη εἰς χρηματικὸν πρόστιμον ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου.

Γυνὴ σώτεια. Αἱ ἀγγλικάι ἐφημερίδες ἀναγράφουσι τὸ ἐξῆς γεγονός: Ἡ μίς Ἀστιγξ συγγενῆς τοῦ λόρδου Ἀστιγκτον περιδιαβάζουσα παρὰ τὴν ἀκτὴν ἐν Atlantic-City εἶδεν αἴφνης κορασίδον πίπτουσαν ἐκ τῆς προκυμαίας εἰς τὰ κύματα καὶ παρασυρομένην ὑπ' αὐτῶν. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ῥίπτεται ὡς ἦτο ἐνδεδυμένη καὶ δεξιῶς κολυμβῶσα κατορθώνει ν' ἀνασύρῃ καὶ σώσῃ τὸ πνιγόμενον κοράσιον, ἀφοῦ ἐπὶ στιγμὴν ἐκινδύνευσεν νὰ πνιγῇ καὶ αὐτὴ ἢ ἴδια κατακλυσθεῖσα ὑπὸ ὀρηκτικοῦ κύματος. Ὅταν ἐπάτησε τὴν ξηρὰν φέρουσα πρὸς τὴν ὀδουμένην μητέρα τὸ τέκνον τῆς, ἐκείνη ἐξαλλος ἐκ χαρᾶς ἐκραύγασεν: «— ὦ Κυρία, καλὴ μου Κυρία, τί ἤμπορῶ νὰ σας κάμω διὰ τὴν τόσῃν χάριν τοῦ σᾶς χρεωστῶ;» Καὶ ἡ μίς Ἀστιγξ ἀπήντησε μειδιῶσα: «— Νὰ με φιλήσῃ τὸ παιδί σου καὶ θὰ εἶμαι ἀρκετὰ πληρωμένη.» Κατὰ τὴν συγκινητικὴν ταύτην σκηνὴν πλῆθος πολὺ συνήχθη περὶ τὰς δύο γυναῖκας καὶ ἀνεφήμεσε τὴν σώτειραν ἐνθουσιωδῶς.

Μέθη ἐκ νάφθας. Ἐν τινι ἐργοστασίῳ κατασκευῆς καουτσούκ ἐν Βοστώνῃ τῆς Ἀμερικῆς, ἐν ᾧ ἐργάζονται πρὸ πάντων γυναῖκες καὶ κοράσια, παρατηρήθη ὅτι πᾶσαι αἱ ἐργάτιδες ἦσαν κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου ἐν καταστάσει μέθης. Γενομένης ἐρεύνης κατεδειχθη ὅτι ἡ μέθη προήρχετο ἐκ τῆς νάφθας, ἣς γίνεται χρῆσις πρὸς καθαρισμὸν τοῦ καουτσούκ. Ὡμολόγησαν δὲ καὶ αἱ ἐργάτιδες ὅτι ἡ εἰσπνοὴ τῶν ἀτμῶν τῆς νάφθας ἦτο λίαν εὐχάριστος αὐταῖς καὶ φαίνεται ὅτι ἡ νάφθα πλείστορον καὶ αὐτοῦ τοῦ ὁπίου καὶ τοῦ γασίς, ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ προκαλῇ ὄνειρα καὶ νὰ ἐξεγείρῃ εὐάρεστα συναισθήματα.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Ὁ κ. Babin, μηχανικός, ὃν προσκλήσει τοῦ κ. Σλείμαν ἐπεμψεν ἡ Γαλλικὴ ἀκαδημία τῶν ἐπιγραφῶν εἰς Τροίαν, ἵνα ἐξετάσῃ τὰς ἐκεῖ ἀνασκαφὰς καὶ μετὰσχῇ τῆς συζητήσεως περὶ διαφόρων ἀμφισβητούμενων ζητημάτων, ἐπανελθὼν ὑπέβαλεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τὰ πορίσματα τῶν παρατηρήσεων αὐτοῦ. Κατὰ τὸν κ. Babin, ἐν τῷ χώρῳ ἐν ᾧ εὗρεν ὁ Σλείμαν τεσσαρὰς ἐπαλλήλους πόλεις, ἐν αἷς καὶ τὸ Ἴλιον

τοῦ Πριάμου, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑπῆρχε πόλις, ἀλλὰ μόνον ἀκρόπολις, διότι ὁ χώρος οὗτος εἶνε στενότατος, δέκα στρεμμάτων μόλις, ἢ δὲ πόλις, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν ἐλληνορωμαϊκὴν περίοδον ἐξετείνεται πρὸς νότον καὶ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ λοφίσκου, ὅπου εὐρέθησαν αἱ ἀρχαιότητες, ἐν τοῖς ὑποκάτω δὲ τοῦ Ἰλίου τοῦ Πριάμου στρώμασιν, ἐν αἷς ὁ Σλείμαν εὗρε τὰ ἴγνη δύο ἐπαλλήλων οἰκήσεων, δὲν παρετηρήθησαν ἀκόμη ἴγνη πόλεως. Περαιτῶν τὴν ἔκθεσίν του ὁ κ. Babin, ἐξῆρε τὸν ζῆλον καὶ τὴν γενναιοδωρίαν τοῦ κ. Σλείμαν ἀδρῶς δαπανῶντος ὑπὲρ ἔργου τὰ μέγιστα χρησίμου εἰς τὴν ἀρχαιολογίαν.

Ἐπιστημονικά. Ἡ γαλλικὴ Ἀκαδημία τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν γραμμάτων ἀπένευμεν εἰς τὸν καθηγητὴν Μάσκειλον Δυβᾶ τὸ γέρας τοῦ Βορδινεῖου ἀγῶνος, τοῦ ὁποίου θέμα ἦτο ἡ ἐξέτασις τῶν γεωγραφικῶν τοῦ Στράβωνος.

— Ῥώσσοις τις ἰατρός μετὰ πολυτελεῖς ἐρεῦνας καὶ πειράματα ἀνεκάλυψεν, ὅτι τὸ χαλασμένον χαβιάριον διορθώνεται ἀναζυμώμενον μετὰ ψυχροῦ ἀφεψήματος τεῖου καὶ νωποῦ ἐλαιοῦ τῆς Προβηγκίας. Αἱ ἀναγράφουσαι τὴν εἰδήσιν ταύτην ἐφημερίδες δὲν σημειοῦσιν ὅποια τις θὰ εἶνε ἡ ποιότης τοῦ τοιούτου χαβιαρίου, καὶ ἂν σκοποῦσιν οἱ κατασκευασταὶ νὰ κάμνωσι καὶ ἐξαγωγὴν τοῦ τοιούτου φυράματος εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Δύσιν.

Θεατρικά. Ἐν τῷ Γαλλικῷ Θεάτρῳ τῶν Παρισίων παρεστάθησαν τὰ Πουλάκια κωμῳδία τοῦ Λαβίς, ἣς μετάφρασιν ἐδημοσίευσεν ἡ «Ἔστια» ἐν τινι τῶν προηγουμένων τόμων αὐτῆς.

Νεκρολογία. Ἐν Στουτγάρτῃ ἀπέθανεν ὁ Γουστάβος Πρίτσερ, ὁ τελευταῖος ἐπιζῶν ποιητὴς τῆς περὶ τὸν Οὐλάνδ πλειάδος τῶν Σουηθῶν ποιητῶν. Γεννηθεὶς τῷ 1807, ἐδίδαξεν ὡς καθηγητὴς ἐν γυμνασίῳ τινὶ τῆς γενεθλίου πόλεως αὐτοῦ Στουτγάρτης ἀπὸ τοῦ 1846 μέχρι τοῦ 1872. Ἐγένετο δ' ὀνομαστὸς δημοσιεύσας δύο τόμους λυρικῶν καὶ ἓνα τὸμον ἐπικῶν ποιημάτων· πλὴν τούτου ἐγράψεν εἰς τὸ πεζὸν Βίον Λουθήρου, ἱστορίαν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου καὶ ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ἰουλίου αἰφνίδιος χιωνώδης καιρὸς ἐνέσκηψεν εἰς Σκωτίαν· τὰ ὄρη ἐλευκάνθησαν ὡς ἐν χειμῶνι καὶ οἱ ποταμοὶ ἐξεχειλισαν ἀπειλοῦντες πλημμύρας.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Φαροπούλα, εἰκὼν Αὐγούστου Καουλθαχ. Τρεῖς σύγχρονοι σχεδὸν ἐξ ἴσου δὲ διάστημα καὶ δημοφιλεῖς γερμανοὶ ζωγράφοι φέρουσι τὸ ἐπώνυμον τοῦτο, ὧν εἰς ὁ Φρειδερίκος Κάουλθαχ εἶνε πατὴρ τοῦ προμνηθέντος, ὁ δ' ἕτερος Ἐρμάνν Καουλθαχ στενὴν ἔχει πρὸς τοὺς συγγενεῖαν. Ὁ ζωγράφος τῆς δημοσιευμένης εἰκόνας ἐγεννήθη ἐν Ἀνωβέρῳ τῷ 1850 ἐξεπαιδεύθη δ' ἐν Μονάχῳ. Ἐκ τῶν ἔργων του, ὧν τὰ πλείεστα καὶ κάλλιστα εἶνε γυναικεῖαι προσωπογραφίαι ἐν ᾗ

Κιβαρίστρια» ἐδημοσιεύθη καὶ ἐν τῇ Καλλιτεχνικῇ Πινακοθήκῃ, τῆς «Ἐστίας». Ἐκ τῶν σκηνογραφικῶν του ἀριστῆ θεωρεῖται ἡ ποιητικωτάτη «Μαγιάτικη αὐγὴ» ἧτις κοιμῆι τὸ ἐν Δρέσδῃ μουσεῖον.

Στοὰ Ἀδριανου. Ἡ Στοὰ τοῦ Ἀδριανοῦ εἶνε ἐν τῶν μεγίστων ἐν Ἀθήναις ἀρχαίων οἰκοδομημάτων. Κεκλιμένη μεταξὺ τῶν ὁδῶν Αἰόλου, Ἐφραίστου, Ἀρεως καὶ τῆς Πύλης τῆς Ἀγορᾶς, περιλαμβάνει ὅλον τὸν χώρον τῆς καεῖσης παλαιᾶς ἀγορᾶς, τὸν στρατῶνα τῆς χωροφυλακῆς, τὸν εἰς πολιτικὰς φυλακὰς μεταποιθηέντα στρατῶνα τοῦ πεζικοῦ καὶ πολλὰ ἐργαστήρια. Εἶνε δὲ σχήματος τετραγώνου ἐπιμήκου, ἔχοντος διεύθυνσιν ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς, ἔχει δὲ μῆκος ἀπὸ δυσμῶν μὲν πρὸς ἀνατολὰς 122 μέτρων, ἀπὸ ἄκτου δὲ πρὸς νότον 82 μέτρων. Τὸ δὲ σχετικῶς ἀριστα σωζόμενον μέρος τοῦ μνημείου τούτου εἶνε τὸ ἀπεικονιζόμενον ἐν τῇ παρουσῇ εἰκόνι, ἧτις ὁ μετώπιος δυτικὸς τοίχος, ὁ ἀπολήγων εἰς τὴν κυρίαν πύλην τοῦ οἰκοδομήματος, τοῦ ἀντιστοιχοῦ ἀνατολικοῦ τοίχου ὄντος καταστραμμένου. Εἶνε δ' ἐκτισμένος ὁ τοίχος οὗτος ἰσοδομικῶς διὰ μεγάλων κανονικῶν πεντεληγίων λίθων, καὶ πρὸ αὐτοῦ, δύο μόνον πόδας ἀφαστώτες, ἴστανται ἐπὶ τὰ μονόλιθοι κίονες ἀροῦσθωτοι, λίθου φρυγίου, τοῦ προτομοιᾶζοντος· μὲ ἀλάβαστρον, ἔχοντες ὕψος 8 μέτρων καὶ 60 δακτύλων καὶ διάμετρον 90 δακτύλων. Τὰ ἐπιστύλια αὐτῶν σφίζονται. Κατὰ τὸ πέρασ τοῦ τοίχου ἴστανται προέξων ῥαβδωτὸς κορινθιακὸς κίων καὶ ἡ ἀντιστοιχος αὐτῷ παραστάς, ἀποτελοῦντα μέρος τῆς προτύλου στοᾶς, διότι ἐκεῖ ἦτο ἡ κυρία τοῦ οἰκοδομήματος πύλη. Εἰς τὸ νότιον πέρασ τοῦ τοίχου σφίζονται βυζαντιακαὶ τινες ἀγιογραφίαι, μαρτυροῦσαι ὅτι ἐπ' αὐτοῦ ἐστηρίζετο χριστιανικὸν ἐκκλησιῶν κατεδαφισθὲν. Πλὴν τοῦ προμετωπίου τοίχου σφίζεται καὶ μὲγα μέρος τοῦ ἀνατολικοῦ, κατὰ τὴν ὁδὸν Αἰόλου, καὶ τοῦ βορείου ἐπὶ τοῦ ὁποῦ στήριζονται πολλὰ ἀμπαζίδικα ἐργαστήρια τῆς ὁδοῦ Ἐφραίστου. Ἐν δὲ τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ οἰκοδομήματος αἱ μετὰ τὴν πυρπόλησιν τῆς παλαιᾶς ἀγορᾶς γενόμεναι ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας ἀνασκαφαὶ ἀπεκάλυψαν ἐν μὲν τῷ μυχῷ τοῦ τετραγώνου καθ' ὅλην τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν πολλὰ οἰκήματα, πολλαχοῦ δὲ ἔγχνη κίωνων, πλάκας, τεμάχια ἀλαβάστρου, ἀμμοκονίας κλπ., δι' ὧν καταρθώθη ἡ ἀναπαρασταθῆ πλήρης σχεδὸν τὸ διάγραμμα τοῦ οἰκοδομήματος. Ἐκ τούτου δὲ κατεφάνη ὅτι τὸ οἰκοδομημα τούτο, ὅπερ κοινῶς μὲν ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἀπεκαλεῖτο ἀποπάτατα Ποικίλη στοὰ, ὑπὸ δὲ τῶν ἀρχαιολόγων Γυμνάσιον Ἀδριανοῦ εἶνε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ ἐξ ἑκατὸν καὶ εἰκοσι κίωνων φρυγίου λίθου στοὰ, ἣν ἔκτισεν ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανός, περιλαμβάνει ἐν αὐτῇ καὶ βιβλιοθήκην. Ὁ Πικουανίας, τάσσαν τὴν στοᾶν ταύτην ἐν ταῖς ἐπιφανεστάτοις τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ ἐν Ἀθήναις κατασκευασθέντων κτιρίων περιγράφει ὡς ἐξῆς: «Ἀδριανὸς δὲ κατασκευάσατο μὲν καὶ ἄλλα Ἀθηναίσις. . . τὰ δὲ ἐπιφανέστατα ἑκατὸν εἰκοσι κίονες φρυγίου λίθου πεποιήνται δὲ καὶ ταῖς στοαῖς κατὰ τὰ αὐτὰ οἰκίματα καὶ οἰκήματα ἐνταυθὰ ἐστὶν ὄρθω τε ἐπιχρύσω καὶ ἀλαβάστρω λίθω, πρὸς δὲ ἀγάλμασι κεκοσμημένα καὶ γραφαῖς κατάκειται δὲ ἐς αὐτὸ βιβλία.»

Οἱ τάφοι τοῦ Κεραμεικοῦ. Ἀπὸ τοῦ 1862 ὅτε ἐκ τυχαίας ἀρχαιολογικῆς ἀνακαλύψεως ἤρχισαν αἱ παρὰ τὸ ἐκκλησιῶν τῆς Ἁγίας Τριάδος ἀνασκαφαί, αἱ μετὰ μακρὰ διαλείμματα μέχρι τῆς σήμερον ἐξακολουθοῦσαι, ἀναθρώσκει βαθμηδὸν εἰς φῶς ὁλόκληρος ἀρχαία νεκρόπολις, ἡ πέραν τοῦ Διπύλου, ἐν τῷ ἐξω Κεραμεικῷ, παρὰ τὴν εἰς Ἐλευσίνα ἄγουσαν Ἱερὰν ὁδόν. Ἡ νεκρόπολις αὕτη, πλὴν ὀλίγων δημωσίων, περιλαμβάνει μόνον ἰδιωτικὰ μνήματα, ὧν τινὰ ἀριστα τὴν τέχνην,

ὡς τὸ τῆς Ἥγησους καὶ τὸ τοῦ Δεξιλέω. Μέρος τοῦ μοναδικοῦ ἐν Ἑλλάδι νεκροταφείου τούτου παριστάνει ἡ ἐν τῷ ἀντ' χεῖρας φύλλω εἰκὼν, ἐν ᾗ ἐξέχει, διὰ νεωτέρου δικτυωτοῦ περιφράγματος ἡσφάλισμένον, τὸ μνήμα τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Κακὴ διάγνωσις. Ἐντὸς ἀμάξης τοῦ τροχιοδρόμου Ἀθηνῶν—Φαλήρου κἀθηναι δύο νεάνιδες φιλικῶς συνομιλοῦσαι, ὧν ἡ μια ἰσχνὴ καὶ ὠχρωτάτῃ ἀπέναντι δὲ αὐτῶν κύριος κομψῶς ἐνδεδυμένος περιεργάζεται ταύτην. Εἰς τὴν Καλλιθέαν, ἡ ὠχρὰ νεάνις κατέρχεται καὶ μένει μόνῃ ἡ φίλῃ τῆς. Ἦτο δὲ ὁ κύριος χαιρετίζων εὐγενῶς ἐρωτᾷ: — Μὲ συγχωρεῖτε εἶμαι ἰατρὸς καὶ ἤθελα νὰ μάθω ἀν' ἡ διάγνωσίς μου εἶνε καλὴ. Ἡ φίλῃ σας καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα ἔχει καρδιακὸν πάθημα. — Δυστυχῶς καί. — Μήπως εἶνε ταχυκαρδία; — Ὁχι! εἶνε ὑπολογαγὸς τοῦ μηχανικοῦ.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὁ σπόρος τῆς θυσίας παράγει τὸν εὐχυμον καρπὸν τῆς ἀγάπης, καὶ ἐντὸς τῆς ἀγάπης ὑπάρχει πάντοτε ὁ σπόρος νέας θυσίας.

*

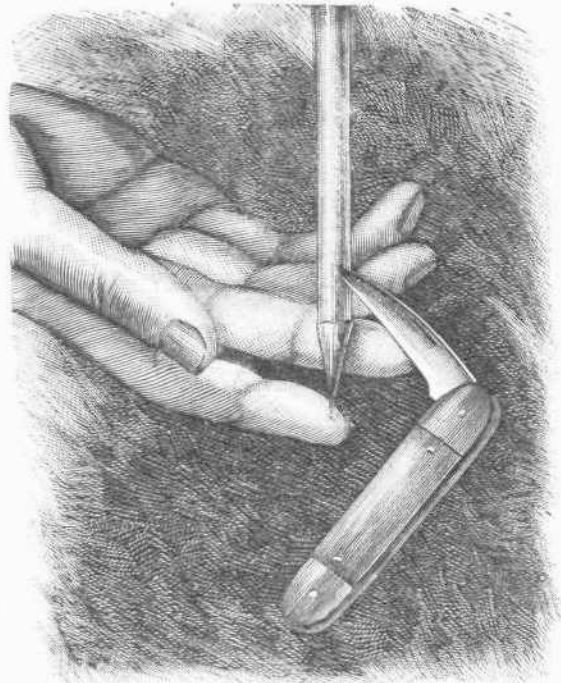
Τὸν πέπλον ὅστις καλύπτει τὸ μέλλον ὕψανεν ἡ χεὶρ τῆς εὐσπλαγγνίας.

*

Εὐκόλον εἶνε νὰ γλευκασθῇ ἀγαθὴ πράξις· δύσκολον εἶνε νὰ εὕρη μιμητάς.

ΕΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Ἡ ἰσορροπία τοῦ μολυβδοκονδύλου. Πῶς ἐν μολυβδοκόνδυλον μυτερόν ἡμπορεῖ νὰ σταθῇ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου, δεικνύει καλλίτερον ἀπὸ πᾶσαν διὰ λόγων ἐξήγησιν ἡ κατωτέρω εἰκὼν.

Ἀρκεῖ νὰ ἐμπηχθῇ ἡ λεπὴς μαχαιριδίου εἰς τὸ ξύλον τοῦ, τὸ δὲ μαχαιριδίου νὰ κλεισθῇ τόσον ὥστε νὰ κρατῆται ἰσορροπία σταθερὰ διὰ τοῦ βάρους τῆς λαβῆς αὐτοῦ ἧτις φέρεται κρεμασμένη ὑπὸ τὸν δάκτυλον.